

Związek Polskich Artystów Fotografików
Okręg Dolnośląski

Dualizm fotografii
Dualism of Photography
2015

Association of Polish Art Photographers
Lower Silesia Area

Związek Polskich Artystów Fotografików
Okręg Dolnośląski

Association of Polish Art Photographers
Lower Silesia Area

Dualizm fotografii
Dualism of Photography
2015

Wrocław 2016

Wydawca

Związek Polskich Artystów Fotografików, Okręg Dolnośląski
50-327 Wrocław, ul. Świętego Marcina 4, tel. +48 601 892 607
www.zpafwroclaw.pl

Fotografie

Ewa Andrzejewska, Jan Bortkiewicz, Czesław Chwiszczuk, Zdzisław Dados,
Sławoj Dubiel, Andrzej Dudek-Dürer, Alek Figura, Tomasz Fronckiewicz,
Barbara Górniak, Waldemar Grzelak, Zenon Harasym, Roman Hlawacz,
Daria Iłow, Paweł Janczaruk, Ryszard Kopczyński, Krzysztof Kowalski,
Krzysztof Kuczyński, Stanisław Kulawiak, Jacek Lalak, Adam Lesisz,
Marek Likszet, Jarosław Majcher, Ewa Martyniszyn, Marek Maruszak,
Janusz Moniatowicz, Janusz Piotr Musiał, Piotr Maciej Nowak, Waclaw Ropiecki,
Andrzej Rutyna, Krzysztof Saj, Alina Ścibor, Maciej Stawiński, Jerzy Wiklendt,
Iwona Wojtycza-Fronckiewicz, Wojciech Zawadzki, Waldemar Zieliński

Kurator wystawy

Stanisław Kulawiak

Autor tekstu

Joanna Mielech

Tłumaczenia tekstów na język angielski

Piotr Szufliński

Redakcja katalogu

Stanisław Kulawiak, Andrzej Rutyna

Współpraca redakcyjna

Piotr Maciej Nowak

Korekta tekstów

Wiesław Przybyła

Projekt graficzny i skład

OWK

Druk

Drukarnia Księży Werbistów, Górna Grupa

Nakład

1000 egz.

ISBN 978-83-908442-8-2

Joanna Mielech *Dualizm fotografii*

Zagadnienie istnienia opiera się w myśli wielu filozofów na koncepcji dualizmu dwóch przeciwstawnych, ale uzupełniających się sił, które współistnieją w ruchu ciągłej przemiany. Te dwie substancje tworzą istotę wszechświata. Filozofia chińska nazwała je siłami *yin* i *yang*, pierwotnymi bytami, których relacje odnaleźć można w całym wszechświecie. Rozgraniczenie tych przeciwieństw jest niemożliwe, ponieważ ekstremalne skrajności przekształcają się w swoje przeciwieństwa. Ze wspólnej egzystencji przeciwieństw, w wyniku oddziaływania na siebie *yin* i *yang* powstaje w świecie natury wszystko: materia i duch, życie i śmierć, biel i czern, dobro i zło, światło i cień.

Zaskakującą wizualizację koncepcji dualizmu prapoczątków istnienia wykreował w fotografii *Apeiron* — *wszystkie obrazy fotograficzne* Wojciech Zawadzki. Jego przedstawienie zasady świata jako nieskończonej i niemożliwej do określenia substancji jest próbą ukazania kosmogonicznej wizji źródła wszechrzeczy. Według artysty istotą bytu jest światło, które wyłoniło się z ciemności. Wszystko się na nim kończy i zaczyna. Elementaryzm, prostota tej fotografii wizualizuje pojęcie. Nie dookreślając w niej niczego, sama staje się symbolem dwoistości zasady świata, naszego widzenia, wreszcie symbolicznym obrazem idei samej fotografii.

Wszystko, co dostępne zmysłowemu postrzeganiu, dzieje się za pośrednictwem światła. Świat widzialny objawia się nam dzięki światłu, my także istniejemy dla innych przede wszystkim poprzez tę substancję. Problematyką relacji przeciwieństw zajęli się w pracy *Materia i forma. Poza chaosem* Tomasz Fronckiewicz. Jego światła i cienie współistnieją jako dwie niedookreślone struktury, które mogą przybierać kształty nie do końca tożsame dla każdego widza. Jasność i mrok nadają widzialność materii i formie, ale każdy może w nich zobaczyć materię innego rodzaju. Źródła światła na tych fotografiach prowadzą niekiedy gdzieś dalej... Wyczuwalny jest klimat niepokoju, pytanie o tajemnicę życia i tego, co poza nim.

Fotografia zajęła w sztuce znaczące miejsce pośród innych metod opisywania współczesności. Jej wyjątkowość polega nie tylko na umiejętności zapisu ulotnego stanu postrzegania świata, ale także na możliwości wyboru sposobu oddania zjawisk czasu, istnienia i przemijania. Dzięki rozwiniętej świadomości artysta

może w obrazie tworzyć wiele rzeczywistości obrazowych. Spectrum potencjału fotografii w zakresie opisywania rzeczywistości jest ogromne: od obiektywnej rejestracji, poprzez dokument subiektywny, aż do wizji wykreowanych przez umysł artysty. Niekiedy obraz rzeczywistości pozostaje tylko punktem wyjścia: może ulegać przekształceniom, zakłóceniom widzialności czy wręcz próbie zawoalowania widzenia. Obrazy rzeczywistości w fotografii komponowane są dzięki odkryciu różnorodnych sposobów rejestracji optycznych zjawisk świetlnych, poprzez które świat objawia się naszym zmysłom.

Pojęcie dualizmu wpisane jest w istotę fotografii. Kreują ją światło i cień. Ponieważ charakter substancji światła opiera się na dualizmie korpuskularno-falowym, w samej swojej zasadzie fotografia jest dualistyczna. Najpierw powstaje negatyw, a z niego — właściwy obraz. Czarno-biała jest struktura zarówno negatywu, jak i pozytywu. Od momentu pojawienia się w fotografii koloru także i w tej kategorii rozwój fotografii następuje dwutorowo. Dwoista jest zależność od mechanicznej kamery ze spontanicznością kreacji. Współcześnie istnieją równoległe dwa sposoby uzyskania obrazu. Pierwszy to fotografia klasyczna, w której twórcy posługują się negatywem, a główną rolę w procesie powstania odbitki odgrywają procesy fotochemiczne. W fotografii cyfrowej obecność negatywu na kliszy zastąpił obraz digitalny, który funkcjonuje na nośniku cyfrowym, natomiast alchemia fotograficzna coraz częściej wypierana jest przez umiejętności posługiwania się komponentami rzeczywistości wirtualnej.

Wystawa *Dualizm fotografii* wszystkie wymienione kategorie zawiera. Pokazuje różnorodność postaw i zagadnień formalnych, które bez wyjątku służą do próby opisu świata za pomocą fotografii. Wielka różnorodność stanowisk i światopoglądów wynika oczywiście ze spotkania ukształtowanych osobowości artystycznych, które wyznają pewne fotograficzne zasady i pozostają im wierne. Pierwszy podział, który nasuwa się sam w związku z fotograficznym wyznaniem, to zasada klasyfikacji na fotografię czarno-białą i barwną. Wśród czarno-białej fotografii klasycznej należy wyodrębnić twórców fotografii wykonanej ręcznie od początku do końca procesu, w której twórca ma osobisty wpływ na dzieło i jako jedyny, jak się wydaje, przejmuje za nie całkowitą odpowiedzialność, wbrew postępowi technicznemu, nowym wynalazkom, poza nowoczesnością. Wśród kontynuatorów tradycji fotografii klasycznej, zatem zgodnej z ideą dokumentaryzmu, czyli rejestro-

wania zjawisk świata bez ingerencji twórcy, możemy na wystawie zobaczyć prace Ewy Andrzejewskiej i Wojciecha Zawadzkiego, od lat wiernych dawnym zasadom sztuki fotografii. Wojciech Zawadzki zobrazował pojęcie dualizmu światła i cienia, Ewa Andrzejewska natomiast zainteresowała się ideą przemijania piękna, którego symbolem są płynące labędzie. Udało jej się zarejestrować nieuchwytny moment i zapisać w fotografii przemijające w nim piękno.

Analogiczna idea, choć z nutką ingerencji w sposobie rejestracji świata za pomocą kamery otworkowej, widoczna jest u Marka Likszeta i Sławoja Dubiela. Zniekształcenia ostrości widzenia oraz długi czas naświetlania krajobrazu nad morzem czy rzeką pozwalają na utratę wrażenia tymczasowości, chwilowości rejestracji fotograficznej. Świadome wykorzystanie przez tych twórców właściwości widzenia aparatu otworkowego pozwoliło im na uchwycenie esencji wodnego pejzażu: nieskazitelne lustro wody staje się symbolem wieczności, a nie jak zwyczajowo — przemijania. Kamień, w którym autor dostrzegł doskonałość kształtu piramidy i umieścił go w centrum swojego obrazu, podwojony przez odbicie w wodzie, wizualnie przeobraża się w inną, równie idealną formę geometryczną, obrazując ideę wiecznej przemiany.

Również z nurtu dokumentalnego klasycznej fotografii wywodzi się twórczość Pawła Janczaruka, propagatora fotografii otworkowej. Na wystawie *Dualizm fotografii* zaprezentował obrazy, w których nie tylko miejsce i czas poddano deformacji. Tym razem także przestrzeń została zniekształcona, zakrzywiona przez użycie specyficznego narzędzia jako kamery. Paweł Janczaruk zaprezentował wizję fotografii, która nie jest już lustrem rzeczywistości. Świat widziany okiem kamery fotograficznej uniezależnił się, zaczął żyć własnym życiem i po swojemu kreować zarejestrowaną rzeczywistość.

Z idei dokumentaryzmu wywodzi się sposób rejestracji świata Janusza Moniatowicza. Dokumentalna fotografia sklepienia nieokreślonego bliżej kościoła zatytułowana *Motyl* sugeruje jednak odejście autora od tej idei i opowiedzenie się po stronie wieloznaczności sztuki metaforycznej. Słowo „motyl”, które desygnuje zupełnie inny obraz, zestawione z wyobrażeniem sklepienia kieruje skojarzenia odbiorcy w stronę poezji surrealnych znaczeń obrazów metaforycznych, możliwych do uchwycenia także w fotografii. Z kolei jego *Sen o Szeszelach* to martwa natura, której komponentami są muszla i, jak mogłoby się wydawać, egzotyczna rzeźba o erotycznych kształtach kobiecych. Zestawienie to wywołuje skojarzenia ze

świata snu i wyobrażeń o zamorskich krainach szczęścia. W istocie to, co wydaje się, że tym jest, jest czymś zupełnie innym: egzotyczny, kobiecy kształt pochodzi ze świata przyrody, jest nasieniem owocu palmy szeselskiej i jako taki tłumaczy tytuł dzieła.

Prostotę rejestracji zabarwioną odcieniem metafory wybrał także Alek Figura z zestawem zbliżeń metalowych, nitowanych fragmentów gigantycznej maszyny albo statku. Na te obrazy nakładają się cienie materii, których obiektów kamery już nie zarejestrował. Przedmioty istnieją gdzieś obok, niejasne dla nas i poprzez cień niepokojące. Z kolei Iwona Wojtycza-Fronckiewicz, której fotografia pokazuje uszkodzony przez czas fragment architektury w dużym zbliżeniu, próbuje go wypełnić materią kamienia innego pochodzenia, a te pochodzące z innego czasu kamyki wcale do wybranego fragmentu nie pasują i pasować nie mogą.

Charakter dokumentalny miały w punkcie wyjścia fotografie Aliny Ścibor. Są zapisem ujęć z dworca głównego we Wrocławiu, który podczas kapitalnego remontu uległ kompletnej metamorfozie — otulony w monumentalne zwoje osłaniających go folii. Autorce udało się zarejestrować moment oczekiwania i grupę podróżnych, którzy w nowych przestrzeniach przeobrazili się w postaci z zupełnie innego świata, z pogranicza snu i jawy. Alina Ścibor osiągnęła wrażenie ułudy inscenizowanej sceny teatralnej ze specjalnymi efektami oświetlenia. Podróżni w podświetlonych niezwykle światłem wnętrzach zastygli jak bohaterowie opowieści Platona o jaskini i odbiciach cieni świata rzeczywistego, który dociera do zamkniętych wewnątrz widzów. Dualizm fotografii według autorki jawi się w dwojakim postrzeganiu rzeczywistości: coś, co istnieje naprawdę, wydaje się nierzeczywiste. Lustro rzeczywistości, którym bywa fotografia, odbiło tym razem świat z innej rzeczywistości. Nawet spectrum barw objawiło się tu jak z innej palety, przesyconej złotą, nieziemską poświatą.

Wspomnienie o dualistycznej formie zapisu fotografii stereoskopowych wykreował Stanisław Kulawiak. Na przekór tradycji jego ujęte w pionie, podwójne fotografie są na pozór identyczne. Naprawdę jednak są widokami tych samych miejsc sfotografowanych równocześnie lewą i prawą ręką, dwiema kamerami przy różnych parametrach. Nie o wrażenie trójwymiarowości tu chodzi, ale raczej o dualizm widzenia i o wrażenie ruchu, kadry przypominają bowiem następujące po sobie klatki filmowej taśmy.

Krzysztof Saj zaprezentował fotografię, której obraz ociera się o czysty dokument. W tę prostą, jak by się wydawało, rejestrację

wkrada się jednak inny obraz, którego zawieszenie w tym miejscu wywoływać ma kliszę pamięci, wspomnienie czegoś bardzo osobistego.

Chociaż dokumentalizm leży u podstaw jego widzenia świata, inscenizowanie narracji w przypadku autoportretów Krzysztofa Kuczyńskiego należy do kategorii fotografii już poza dokumentem. Opowiadania Kuczyńskiego wyłaniają się z rzeczywistości, nie ma w nich ingerencji w strukturę obrazu. Autor opowiada o sobie: ukrywa się, zasłania przed światem. Ale jak się okazuje, zasłona pozostawia trwałe ślad na jego obliczu.

Równie osobiście zaangażowani w wykreowany przez siebie świat, snujący swą opowieść z pozycji i w roli głównego podmiotu są także: Barbara Górniak, Adam Lesisz i Ryszard Kopczyński.

W naszych rozważaniach o dualizmie fotografii po przeciwnej stronie narracji wywodzącej się z dokumentaryzmu odnajdziemy kreacje, dla których prostota fotografii dokumentalnej to za mało. Twórcy tego rodzaju obrazowania potrzebują nowych wrażeń, podążają z duchem postępu, chcieliby mieć wpływ na kreowanie przestrzeni wewnątrz samego obrazu fotograficznego, są ciekawi technicznych wynalazków, ulegają im i dzięki nim odnajdują nowatorskie rozwiązania, którym bliżej zazwyczaj do artystycznych rozwiązań graficznych czy nawet malarskich. Wszystkich artystów, którzy są dalecy od czystego dokumentaryzmu, łączy jedno: wewnętrzna potrzeba poszukiwania nowych rozwiązań w obszarze fotografii.

Poprzez cyfrowe możliwości fotografia zyskała nowe, nieznane obszary kreacji, tworzenia światów iluzyjnych, sztucznych, wizji surrealnych, ale także relacji ze świata realnego, nieznacznie tylko poddanego metamorfozie. „Malarzami” fotografii wśród biorących udział w wystawie są między innymi Daria Iłow i Jacek Lalak. Artystka komponuje barwne światy abstrakcyjnych znaków, nowoczesnych ideogramów, którym blisko do abstrakcyjnych obrazów geometrycznych. Jacek Lalak natomiast kreuje pejzaże rzeczywistości magicznej. Udało mu się uzyskać obrazy o sile wizji bliskiej rzeczywistości ze świata marzeń czy snu. Delikatna, oniryczna kolorystyka oraz nieostrość podkreślają klimat tych wyobrażeń. Tytułowe *Oczy towarzyszą* artyście w jego peregrinacjach do nadmorskich krain, obserwują go, są jakby śladem emanacji niewidzialnego świata. Plastyczny charakter prac obojga artystów podkreśla technika wydruku na podłożu z płótna, co jeszcze bardziej zbliża je do malarstwa.

Magia sztuki polega na kreowaniu nowych światów, czasem takich, które udają, że są czym innym, niż nam się wydaje, co możliwe jest także za pomocą fotografii. Pełne zagadkowości zarysy kobiecych aktów, jakby zaklętych w kropli rosy na liściu sennych widziadeł, przywołuje Jan Musiał.

Niekiedy do obiektywnej na pozór rejestracji wkradają się dodatkowe elementy: klisze pamięci kulturowej, nakładane na siebie obrazy, które współistnieją i tworzą rzeczywistość nową, inscenizowaną. Taką wizję wykreował Andrzej Dudek-Dürer w niezwykłej instalacji fotograficznej. Jego przedstawienie wpisuje się w tradycję autoportretu artysty jako wcielenia w postaci z przypowieści mitycznych czy biblijnych. Autor tym razem przypomina nam opowieść o ofierze Jana Chrzciciela, który naprawdę zginął w imię fascynacji pięknem. Andrzej Dudek-Dürer wcielił się w tę postać i analogicznie jak w przypowieści biblijnej, w której głowę Jana Chrzciciela przyniesiono na misie dla Salome, ukazuje swój autoportret na ozdobnym półmisku. Praca tego twórcy złożona jest z trzech odsłon, w kolejnej artysta składa nam w ofierze całe swoje ciało, podając je na symbolicznej, ozdobnej tacy, w trzeciej śladu artysty już nie ma, pozostała jedynie chropowata powierzchnia ramy dawnego lustra, która niczego już nie odbija, ponieważ wszystko pochłonęła nicość. Wymowa dzieła jest zastanawiająca. Artysta oddaje się sztuce. Poświęca swoje ciało, oddaje je w ofierze, przekazuje wprost do symbolicznej konsumpcji. Niestety ślady bytu, ofiary i pamięci zacierają czas...

Do fotografii sprzed wieku nawiązał w pracy *Nierozpoznawni* Waldemar Zieliński. Zestawienia wyszperanych gdzieś zdjęć o zupełnie nietypowych ujęciach przedstawiają postaci, które chcą pozostać w jakiś sposób tajemnicze, nieujawnione. Autor zestawia je ze współczesną fotografią — portretem kobiety z kosmetyczną maską na twarzy, która również zacierają jej rysy i osobowość, przez co kobieta może pozostać anonimowa.

Siła fotografii polega nie tylko na umiejętności zapisu ulotnego momentu postrzegania świata, ale także na możliwości przekroczenia prostej rejestracji zjawisk w wizjach nadrealistycznych. Wyobrażenia tego rodzaju zaprezentowało na wystawie *Dualizm fotografii* kilku twórców.

Najprostszą interpretację dualistycznego pojęcia rejestracji rzeczywistości w postaci pozytywu i negatywu barwnego daje Zdzisław Dados. Zestawienie dwóch kolorystycznych wariantów tego samego obrazu wskazuje na dualizm samej istoty fotografii

— dwie wersje tego samego widoku w obrazie fotograficznym to dwie drogi wyboru przedstawionego świata: pierwsza, której początek znajduje się w obrazie pozytywowym, jest prosta, zwyczajna, druga, jeśli podążylimy drogą barwnego negatywu — nadrealna, nierzeczywista.

Podobnym zagadnieniem zajął się również Andrzej Rutyna. Nowatorstwo jego pracy polega na połączeniu w jednym obrazie wizji pozytywu i negatywu, których jedność została rozdzielona. Pozytyw fotograficzny rejestruje tu wyłącznie cielesność i materię, negatyw natomiast zarezerwowany jest do zapisu objawień ducha, cienia, ciała astralnego aktu kobiety.

Również Piotr Nowak zaprezentował podwójny portret kobiety, ujęty zarówno w postaci negatywu, jak i pozytywu. Dla zwiększenia efektu autor dokonał wycięcia tego samego fragmentu twarzy portretowanej i zamiany ich miejscami. Osiągnął efekt nierealności: dwa, na pozór te same obrazy stają się jakby dwoma aspektami osobowości, których istnienie udaje się niekiedy zarejestrować na fotografii.

Waldemar Grzelak w fotografii *Enigma* połączył w jeden obraz widok dostępny ludzkiemu postrzeganiu z wizją świata odbitego w lustrzanej płytce filtra fotograficznego, który jednocześnie działa jak okno i jak lustro. Jak każdy obraz fotografia jest kodem, w którym można zaszyfrować pewną opowieść i próbować ją odczytać.

Nastój tajemnicy udało się wywołać Ewie Martyniszyn. Poprzez manipulacje obrazami fotograficznymi przypominającymi nakładanie na siebie półprzezroczystych klisz z wyobrażeniami różnego rodzajów leśnej materii wykreowała rzeczywistość iluzji, fragmentu surreального pejzażu leśnego, w którym każde drzewo zostało przez artystkę zagadkowo oznaczone. Jej obraz lasu bada granicę między rejestracją a kreacją, która dzięki nowoczesnym technikom może zostać zatarta, tworząc nową jakość obrazową pomiędzy prawdą a fikcją.

Jarosław Majcher skupił się z kolei na geometrii krajobrazu. Jego fotografia pól uprawnych z lotu ptaka jest matematycznie ujętą wizją świata.

Dalekie od rzeczywistości klimaty osiągnął w pejzażowych dyptykach Krzysztof Kowalski. Prosty zabieg wycięcia fragmentów pejzażu, odwrócenie ich i ponowne wklejenie w to samo miejsce dodało tym nowym widokom charakteru niesamowitości, efektu zakłócenia odbioru rzeczywistości, wizji abstrakcyjnego piękna z domieszką tajemnicy.

Podobną wizję surreального świata, rodzaj fotograficznego konstrukttywizmu z efektem obrazu w obrazie, wykreował Zenon Harasym. Poprzez umiejętne zestawienia kilku fotograficznych planów osiągnął wrażenie widoków pozornych, które nakładając się na siebie, stają się konstrukcjami nowych rzeczywistości. Istnienie tych tajemniczych przestrzeni jest faktycznie przekonujące.

Możliwości stwarzania metaforycznych rzeczywistości zafascynowały również Romana Hlawacza. Dzięki konstrukcji obrazu zbudowanego według prawideł geometrii udało mu się oddać wizję krajobrazu uniwersalnego, który staje się symbolem pejzażu ziemskiego w ogóle. Konstrukcja jego panoramicznego widoku opiera się na lustrzanych odbiciach, osi symetrii oraz zasadach repetycji tego samego motywu. Redukcja barw do palety szarości, czerni i bieli kreuje perspektywę świata kosmicznego, nieziemskiego.

Marek Maruszak tworzy obrazy niepokojących, wzbudzających poczucie niepewności wewnątrz, konstruując je z fragmentów rzeczywistości pochodzących z różnego czasu i miejsc. Artysta, wydaje się, posiada wyczułony na surrealistyczną aurę miejsc zmysł, dzięki czemu jego drzwi i schody prowadzą donikąd, a dziecięcy wózek w połowie znika w niebycie.

Z kolei Maciej Stawiński wybrał proces odwrotny — dekonstrukcję istniejącego widoku, podzielenie go na drobne kwadraciki, z których każdy daje złudzenie trójwymiarowości i zawiera fragment całości, jest pewnym układem światła i cienia, a dopiero wszystkie „piksele” złożone razem dają wyobrażenie rzeczywistego świata. Autor tytułem *Diffusion* zwraca uwagę, że proces ukazywania się jakiegokolwiek widoku przypomina chemiczne zjawisko dyfuzji — rozprzestrzeniania się cząsteczek.

Do fascynacji światem fizyki i optyki nawiązuje też Czesław Chwyszczuk. Poprzez obraz fotograficzny bada zjawisko „chemicznych śladów” pozostawianych przez nasze istnienie w rzeczywistości, nakłada na siebie kolejne fotografie autoportretów i własnych cieni, osiągając efekt współistnienia na jednym obrazie różnorodnych ujęć osobowości pojedynczej, efekt praktycznie niemożliwy do zarejestrowania bez manipulacji cyfrowej.

Bliska idei artystycznego kolażu jest praca Jana Bortkiewicza. Polega ona na montażu wielu elementów fotograficznych ukazujących reklamowe szyldy i znaki pochodzące z miejsc użyteczności publicznej, które artysta zaobserwował w centrum polskiego miasta. Złożenie ich w całość buduje abstrakcyjny, geometryczny układ elementów, rodzaj kolażu. Tytuł *Polski Wrocław* sugeruje

zaangażowanie twórcy w próbę krytyki nowoczesnego świata komercyjnego, który pozbawia miasta narodowej tożsamości. Praca Jana Bortkiewicza wpisuje się w nurt sztuki krytycznej, której idealistycznym założeniem jest w istocie naprawa świata.

Również o naprawę świata chodzi Jerzemu Wiklendtowi, który w pracach z różnych okresów rejestruje zmianę systemu wartości z narodowych na konsumpcyjne. Uwagę zwraca fotografia fasady budynku z geometrycznymi podziałami i godłem państwowym w centrum: zdradza myślenie wykształconego architekta, który postrzega i rejestruje rzeczywistość za pomocą siatki linii geometrycznych.

Klimat artystycznej zabawy, w którą próbuje wciągnąć widzów i wszystkich napotkanych na swej drodze Wacław Ropiecki, podjął na nowo w pracy *Misiek gada do ślimaków*. Ślimaki to niezbadane obszary zawłości automatyki maszynowej, nic do końca nie jest określone, światła, których ruch zatrzymany został w czasie, fragmentaryczne ujęcia twarzy oraz słowo od autora, które jak zwykle towarzyszy artyście we wszystkich jego zmaganiach twórczych, dzieląc dualnie jego wypowiedź na „słowo” i „obraz”.

Dualizm jest pojęciem wpisanym w sztukę od wieków. Od stuleci znany jest artystyczny spór nie do rozwiązania o przewagę rysunku nad plamą malarską i odwrotnie. Sformułowany przez Fryderyka Nietzschego podział zjawisk kulturowych w sztuce starożytnej Grecji na nurt apolliński i dionizyjski jest najbardziej ogólnym pojęciem dualizmu w kulturze i tę koncepcję rozciągnąć można na dalsze dzieje sztuki.

Świat daje się opisać na tyle sposobów, ile można wyróżnić prób jego opisanie. Dlatego mimo wielkiej różnorodności zebranych prac jasne jest jedno: pojęcie dualizmu, także w fotografii, rozciąga się w nieskończoność i w niej można doszukiwać się kolejnych podziałów.

Twórcy biorący udział w wystawie *Dualizm fotografii* podają własne interpretacje tej idei. Każdy artysta porusza inną kwestię dualizmu, a wszystkie te rozwiązania są odkrywcze i niepowtarzalne, istotne tak, jak ważna jest sztuka.

Joanna Mielech

Dualism of Photography

The concept of existence is based, in the opinion of many philosophers, on the idea of dualism of two opposite but complementary forces which coexist in the spirit of constant transformation. These two substances constitute the essence of the universe. The Chinese philosophy calls them the forces of yin and yang, primary beings, interrelations of which can be found in the entire universe. It is impossible to separate these contrary concepts, because extremes transform into their opposites. The joint existence of the opposites, as a result of the influence that yin and yang have on each other, causes the creation of everything in the world of nature: mind and matter, life and death, black and white, good and evil, light and shade.

A surprising vision of the concept of dualism in the earliest beginnings of existence is proposed by Wojciech Zawadzki in his photograph entitled *Apeiron — wszystkie obrazy fotograficzne* (*Apeiron — All Photographic Images*). His perception of light, considered as an infinite and unspecifiable substance, is an effort to show a cosmogonic vision of a source of all things. In the artist's opinion, the essence of being is light. Light emerged from darkness and everything begins and ends with light. The elementarism, simplicity of this photograph visualises the concept. With nothing specified, the photograph itself becomes a symbol of the dualism of the world, our perception and, finally, a symbolic picture of the idea of photography.

Everything that is made available to our sensory perception takes place by means of light. The visible world appears to us thanks to light. We also exist for others mostly through this substance. The problem of interrelations between the opposites is presented by Tomasz Fronckiewicz in his work entitled *Materia i forma. Poza chaosem* (*Matter and Form. Beyond Chaos*). His lights and shades coexist as two indefinable structures which can take shapes that are not identical for each spectator. Brightness and darkness render matter and form visible, but each person can see a different type of matter in them. Sources of light in these photographs lead us somewhere further... You can feel a climate of anxiety, a question of the mystery of life and what is afterwards.

Photography has taken a significant place in art, among other

methods used to describe reality. The exceptional nature of photography consists not only in an ability to record an elusive condition of perception of the world but also in an ability to choose a method of rendition of phenomena of time, existence and transition. Thanks to their mature awareness, artists can create several visual realities in their pictures. Photography displays a vast potential in terms of describing our reality: from objective recording, through subjective documentation to visions created by the artist's mind. Sometimes a picture of reality remains only a point of departure: it may be subject to transformation, disturbance of visibility or even attempts to veil our sight. Pictures of reality in photography are composed thanks to a discovery of various methods of recording of optical light-based phenomena through which the world manifests itself to our senses.

The concept of dualism is inherent in the essence of photography. Photography is created by light and shade. The nature of the substance of light is based on the wave-particle duality, therefore photography is dualistic in principle. First, a negative comes into being, then a proper picture is developed from a negative. The structures of both the negative and the positive are black and white. Since the emergence of colour photography, also in this category the development of this sphere takes place in two directions. Dual is the dependence on a mechanical camera with spontaneity of creation. Nowadays there are two methods of pictorial creation existing simultaneously. The first one is the classic photography, in which artists use a negative and the main role in the creation of prints is played by photochemical processes. In digital photography, a negative on a film has been replaced by a digital picture existing on a digital carrier, whereas photographic alchemy is more and more frequently supplanted by an ability to use components of virtual reality.

The exhibition entitled *Dualism of Photography* encompasses all the above-mentioned categories. It shows a variety of approaches and formal issues all of which, without an exception, serve to attempt to describe the world by means of photographs. The great diversity of positions and outlooks obviously results from a juxtaposition of well-established artistic personalities, with certain rules which they adhere to. The first, obvious division regarding photographic approaches is the classification into black and white photography as opposed to colour pictures. Among the lovers of the classic black and white photog-

raphy there is a certain group of creators of pictures produced manually from the beginning until the end of the process. The artist has a personal impact on his/her artwork and is the only person who seems to take the entire responsibility for the product, regardless of technical advances, new inventions or passage of time. Ewa Andrzejewska and Wojciech Zawadzki, whose works can be seen at this exhibition, are continuators of the traditional, classic photography conforming with the idea of documentarism, i.e. the recording of the world's phenomena without a creator's intervention. Both of them have been faithful to the old principles of photographic art. Wojciech Zawadzki depicted the concept of dualism of light and shade, whereas Ewa Andrzejewska became interested in the fading of beauty, the symbols of which are the swimming swans. She managed to capture an elusive moment and record the passing beauty in her photograph.

An analogous idea, though with a touch of intervention into light recording by means of a pinhole camera, can be seen in the works of Marek Likszet and Sławoj Dubiel. Deformation of the sharpness of vision and a long exposure of a sea or river landscape dispel an impression of temporariness, a momentary nature of photographic records. A conscious use of visual attributes of the pinhole camera by these artists enabled them to capture an essence of a water landscape: an immaculate water surface becomes a symbol of eternity, not a symbol of a passage of time, as it usually is. A rock in which the author discerned the perfect shape of the pyramid and placed it in the centre of his picture, doubled by reflection in water, visually changes into another, equally perfect geometric form, displaying an idea of constant transformation.

Another artist whose art stems from the documentary current in classic photography is Paweł Janczaruk, a promoter of the pinhole technique. The *Dualism of Photography* exhibition features pictures in which not only place and time have been distorted. This time, also space is deformed, curved by the use of a special tool as a camera. Paweł Janczaruk presents a vision of photography that is not a mirror of reality any more. The world seen through the camera eye has become independent, begun to live its own life and create the recorded reality in its own way.

The manner in which the world is captured by Janusz Moniatowicz derives from the idea of documentarism. However, *Motyl* (Butterfly), a documentary photograph of a vault of an unspecified church suggests that the author has departed from this idea to fa-

vor ambiguity of metaphorical art. The word "butterfly," which refers to a completely different object, juxtaposed with a representation of a church vault directs the spectator's imagination towards poetry of surreal meanings of metaphorical paintings that can also be captured in photography. *Sen o Seszelach* (A Dream of Seychelles) is a still life composed of a seashell and, as it may seem, an exotic sculpture with erotic feminine shapes. This combination evokes associations from the world of dreams and depictions of faraway lands of happiness. In fact, what seems to be a female figure is something completely different: the exotic feminine silhouette comes from the world of nature — it is a seed of a fruit of a Seychelles palm tree, thus explaining the title of this piece of art.

Simplicity of registration with a tint of metaphor is also characteristic for Alek Figura and his set of close-ups of riveted metal fragments of a gigantic machine or ship. These images are overshadowed by shades of objects that his camera lens did not record. The objects exist somewhere near and they remain unclear and — because of the shade — disturbing. On the other hand, Iwona Wojtycza-Fronckiewicz, whose photograph shows a time-worn fragment of architecture in close-up, tries to fill it with rock matter of a dissimilar origin. However these stones dating back to a different period of time do not and cannot match the selected fragment at all.

Alina Ścibor's pictures were of a documentary nature at the point of departure. They show scenes from the main railway station in Wrocław, which underwent a complete metamorphosis during a major renovation — cloaked in monumental rolls of plastic wrap covering the site. The author managed to capture a moment of waiting and a group of travellers, who — in the new space — transformed into figures from a different world, between a dream and reality. Alina Ścibor managed to build an illusion of a staged theatrical scene with special lighting effects. The travellers in interiors illuminated with extraordinary light froze like heroes of Plato's stories of caves and reflections of shadows of the real world which reaches spectators closed inside. In the author's opinion, dualism of photography manifests itself in a dual perception of reality: what really exists seems unreal. A mirror of reality, which photography happens to be, this time has reflected a world from another dimension. A new spectrum of colours has emerged here as if from another planet, soaked in a golden, unearthly glow.

Stanisław Kulawiak's works are a reference to a dual form of

stereoscopic photography. Despite tradition, his vertical, double photographs seem identical. In fact, they are views of the same places photographed with his left and right hand simultaneously, with two cameras set to different parameters. The point here is not an impression of three-dimensionality, but rather a dualism of vision and an impression of motion, because his pictures resemble consecutive frames in a cinematograph film.

Krzysztof Saj has presented a photograph which verges on pure documentation. This simple, as it may seem, record is accompanied by another picture the suspension of which in this place is to develop a plate of a reminiscence, recollection of something very personal.

Although documentarism lies at the root of his view of the world, in the case of Krzysztof Kuczyński's self-portraits, his staging of narration belongs to categories stretching beyond documentation. Kuczyński's stories emerge out of reality, with no interference in the structure of the picture. The author tells us about himself: hiding, covering himself from the world. But it turns out that the curtain leaves a permanent mark on his face.

Barbara Górniak, Adam Lesisz and Ryszard Kopczyński are also personally involved in the world they have created. They tell their stories from the position and in the role of the main subject.

In our deliberations about dualism of photography on the opposite side of narration stemming from documentarism we will find creations for which the simplicity of documentary photography is not enough. Authors of this type of imaging need new sensations, they follow a spirit of progress, would like to affect the creation of space inside the very picture, they are curious about technical inventions, succumb to them and thanks to these inventions they find innovative solutions that usually are closer to graphical art or painting. All artists who are far from pure documentarism have one thing in common: an inherent need to look for new solutions in the area of photography.

With digital technology, photography gained new, unexplored realms of development, creation of illusory, artificial worlds, surreal visions as well as accounts from the real but slightly modified world. Among other artists featured at the exhibition, Daria Iłow and Jacek Lalak are "painters" of photography. Daria Iłow composes colourful worlds of abstract signs, modern ideograms that are close to abstract geometric paintings. Jacek Lalak creates landscapes of magical reality. He managed to obtain pictures whose

strength of vision is close to the world of dreams. His delicate, oneiric colours and fuzziness underline the climate of these impressions. *Oczy (Eyes)* accompany the artist in his peregrinations to coastal lands, watch him, seems to be traits of emanation of an invisible world. The vivid nature of these two artists' works is emphasized by their technique of printing on canvass, which brings them even closer to painting.

The magic of art consists in the creation of new worlds — worlds that pretend to be something different from what they seem to be. This is also possible in photography. Mysterious shapes of female nudes, as if enchanted in a dew drop on a leaf of dreamy appearances, are presented by Jan Musiał.

Sometimes an artist's seemingly objective recording is accompanied by additional elements: clichés of cultural memory, pictures layered one upon the other, existing and creating a new, staged reality. Such a vision is presented by Andrzej Dudek-Dürer in his extraordinary photographic installation. His works follow the tradition of an artist's self-portrait as an impersonation of heroes of mythical or Biblical parables. This time, the author tells a story about the sacrifice of John the Baptist, who in fact died in the name of fascination by beauty. Andrzej Dudek-Dürer impersonates this figure and, similarly to the Biblical parable in which John the Baptist's head was brought on a plate for Salome, shows his self-portrait on a decorative platter. This piece of art is composed of three parts. In the second one the artist offers his whole body as a sacrifice, serving it on a symbolic, decorative platter. In the third one, you cannot see a trace of the artist any more, what is left is only a rough surface of what used to be a mirror, with nothing reflected because everything has been consumed by nothingness. The meaning of this piece of art is intriguing. The artist surrenders himself to art. He surrenders his body, offering it as a sacrifice, making it directly available for symbolic consumption. Unfortunately, traces of existence, sacrifice and memory are erased by time...

A reference to old photography can be observed in a work entitled *Nierozpoznawalni (Unrecognizable)* by Waldemar Zieliński. Combinations of photographs dug out from somewhere, with completely unusual views, show figures which want to remain somehow mysterious, undisclosed. The author juxtaposes them with a contemporary photograph — a portrait of a woman with a cosmetic mask of her face, which mask also conceals her features and personality, thus leaving the person anonymous.

The strength of photography consists not only in its ability to record an elusive moment of our perception of the world but also its power to transgress the simple registration of phenomena in surreal visions. This type of idea is represented at the *Dualism of Photography* exhibition by several artists.

The simplest interpretation of the dualistic concept of reality recorded in the form of a positive and a colour negative is offered by Zdzisław Dados. His juxtaposition of two colouristic variants of the same picture shows the dualism of the very essence of photography — his two versions of the same view in a photographic picture are two ways to choose the world being presented: the first one, the beginning of which occurs in a positive image, is straight and ordinary, whereas the second one — if we follow the path of the colour negative — is surreal or unreal.

A similar issue has also been dealt with by Andrzej Rutyna. The innovative nature of his work consists in the fact that his single picture combines a positive and a negative, while their unity is separated. The photographic positive only records corporality and matter, whereas the negative serves to record revelations of spirit, shade, astral body of a feminine nude.

Piotr Nowak also presents a dual portrait of a woman, captured in the form of a negative and a positive. In order to emphasize the desired effect, the author cut out the same fragments of the woman's face and swapped them. The artist achieved an effect of unreality: two, seemingly identical pictures become two aspects of personality, the existence of which aspects can sometimes be recorded in photography.

In his *Enigma*, Waldemar Grzelak combined a sight available to human perception with a vision of a world reflected in a mirror plate of a photographic filter that simultaneously functions a window and a mirror. As every picture, a photograph is a code in which you can encrypt a certain story and try to read it.

Ewa Martyniszyn managed to create a mood of mystery. By manipulating photographic images resembling layers of semi-transparent plates with impressions of various types of forest matter, Martyniszyn has created a reality of illusion, a fragment of a surreal forest landscape in which every tree has been mysteriously marked by the artist. Her vision of forest explores the borderline between recording and creation, which borderline — thanks to modern techniques — may be blurred, producing a new pictorial quality between the truth and fiction.

Jarosław Majcher focused on geometry of landscape. His pictures of pieces of farmland from the bird's eye view are a mathematical vision of the world.

In his landscape diptych, Krzysztof Kowalski displays climates that are far from reality. A simple procedure of cutting out fragments of a landscape, turning them upside down and pasting them in the same place gave these new sights an air of incredibility, an effect of a disturbed perception of reality, a vision of abstract beauty with a touch of mystery.

A similar vision of a surreal world, a kind of photographic constructivism with a picture-in-picture effect has been produced by Zenon Harasym. Through a skilful juxtaposition of several photographic locations, he achieved an impression of apparent sights, which — layered one upon the other — become structures of a new reality. Existence of these puzzling spaces is really convincing.

Also Roman Hlawacz is fascinated by the ability to create metaphorical realities. Thanks to the structure of a picture built in accordance with the rules of geometry, he managed to render his vision of a universal landscape that becomes a symbol of an earthly landscape in general. The structure of his panoramic sight is based on mirror reflections, axis of symmetry and rules of repetition of the same motif. His colours are limited to a palette of grey, black and white so as to create a perspective of a cosmic, unearthly world.

Marek Maruszak creates pictures of disturbing, unsettling interiors, constructing them from fragments of reality originating from various times and places. It seems that the artist is very sensitive to a surreal aura of places, so his doors and stairs lead nowhere and a half of a pram disappears in nothingness.

Maciej Stawiński chose an opposite process — he deconstructed an existing sight and divided it into small squares each of which gives an illusion of three-dimensionality and contains a fragment of the whole; each is a certain arrangement of light and shade, and only all “pixels” combined together give an impression of a real world. The artist uses the title *Diffusion* to stress that a process of emergence of any sight resembles the chemical phenomenon of diffusion — the spreading of particles.

Another artist fascinated by the world of physics and optics is Czesław Chwiszczuk. By means of a photographic picture he explores the phenomenon of “chemical traces” left by our existence in the reality. He places several photographs of self-portraits and his own shadows one upon the other, achieving an effect of coex-

istence of various views of a single person on a single picture, which effect is practically impossible without a digital manipulation.

Jan Bortkiewicz's work resembles artistic collage. It consists in a montage of several photographic elements showing advertising boards and signs from public places, photographed by the author in a Polish city centre. Their combination into one piece becomes an abstract, geometrical system of elements, a type of collage. The title *Polski Wrocław* (Polish Wrocław) suggests that the artist attempts to criticise the modern world of commerce that deprives cities of their national identity. Jan Bortkiewicz's work becomes part of a trend of critical art an idealistic goal of which is to improve the world.

Jerzy Wiklendt also wants to make the world a better place. In his works dating back to various periods of time, he records a change in our system of values, from national values to consumerist ones. Our attention is drawn to a photograph of a building façade with geometric divisions and a national emblem in the middle, revealing the thinking of an educated architect, who perceives and comprehends the reality by means of a grid of geometric lines.

In his work entitled *Misiek gada do ślimaków* (Teddy Talks to Snails) Waclaw Ropiecki tries to draw spectators and everyone else into an artistic game. Snails are unexplored complexities of machine automatics, nothing is definitely specified, the movement of lights frozen in time, fragmentary views of a face and the author's commentary which invariably accompanies the artist in his all creative efforts, dividing his art into "word" and "picture."

Dualism has been inherent in art for centuries. The irresolvable artistic dispute about the drawing being superior to painting or vice versa has been going on for ages. The division of cultural phenomena in ancient Greek art into the Apollonian and Dionysian, as proposed by Friedrich Nietzsche, is the most comprehensive concept of dualism in culture and this notion can be extended to encompass future art.

The world can be described in as many ways as you can imagine. Therefore, in spite of the great diversity of works collected at this exhibition, one thing is clear: the concept of dualism, also in photography, stretches into infinity and you could look for further divisions infinitely.

The artists participating in the *Dualism of Photography* exhibition propose their own interpretations of this idea. Each artist brings up different aspects of dualism and all these solutions are innovative, unique and as significant as art itself.

Fotografie Photographs

Ewa Andrzejewska
Jan Bortkiewicz
Czesław Chwiszczuk
Zdzisław Dadas
Sławoj Dubiel
Andrzej Dudek-Dürer
Alek Figura
Tomasz Fronckiewicz
Barbara Górniak
Waldemar Grzelak
Zenon Harasym
Roman Hlawacz
Daria Iłow
Paweł Janczaruk
Ryszard Kopczyński
Krzysztof Kowalski
Krzysztof Kuczynski
Stanisław Kulawiak

Jacek Lalak
Adam Lesisz
Marek Liksztet
Jarosław Majcher
Ewa Martyniszyn
Marek Maruszak
Janusz Moniatowicz
Janusz Piotr Musiał
Piotr Maciej Nowak
Wacław Ropiecki
Andrzej Rutyna
Krzysztof Saj
Alina Ścibor
Maciej Stawiński
Jerzy Wiklendt
Iwona Wojtycza-Fronckiewicz
Wojciech Zawadzki
Waldemar Zieliński

Ewa Andrzejewska
Jelenia Góra 2014
brom, sepia / 63 x 77 cm / 2014

Jan Bortkiewicz
 Polski Wrocław
 technika cyfrowa, wydruk solwentowy na płótnie / 100 x 100 cm / 2013

Zdzisław Dądos
Rodos — dyptyk
technika cyfrowa / 50 x 60 cm / 2015

Czesław Chwiszczuk

Wcielenia

technika mieszana, wydruk pigmentowy / 70 x 100 cm / 2015

Czesław Chwiszczuk
Nie chemitrials
technika cyfrowa, wydruk pigmentowy / 70 x 100 cm / 2015

Cykl „może morze” jest efektem możliwości, a nie konieczności wykonania fotografii. Wszystkie prace powstały przy użyciu kamery otworkowej. Prostota tego urządzenia i jego pustość, a jednocześnie nieprzewidywalność efektu końcowego stały się dla mnie inspiracją do fotograficznego spojrzenia na ziemię, wodę i niebo. Przestrzeń, która niespiesznie wlała się przez otwór kamery, odcisnęła ślad na światłoczułych kliszach po prostu, ale nieoczywiście. Poddając się fali światła — morze, wiatr i piasek zatraciły fakturę i ostrość granic. Coś wypłynęło na powierzchnię, coś pozostało w głębi. Stan skupienia przestał mieć znaczenie fizyczne. Minimalistyczne środki i obiekty tych fotografii stworzyły jednak coś pełnego, kompletnego. Oglądamy przecież spotkanie wszystkich czterech żywiołów budujących świat: wody, powietrza, ziemi i tego najważniejszego — ognia, czyli światła słońca. Ognia, czyli pasji. Czy to znaczy, że oglądamy coś doskonałego? Może...

Sławoj Dubiel
może morze 3

pinhole camera, negatyw, wydruk / 40 x 50 cm / 2014

Andrzej Dudek-Dürer

Auto performance Meta Multi Predestynacja

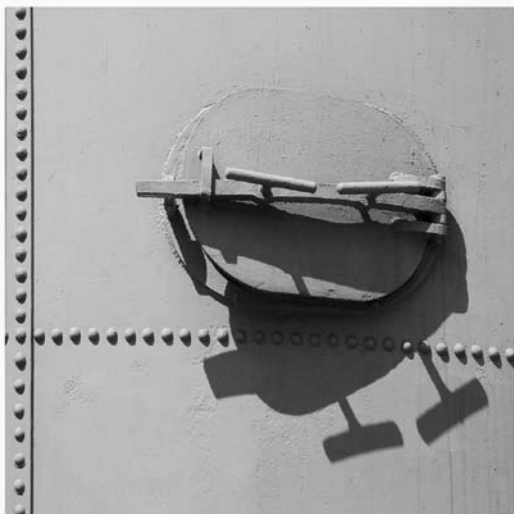
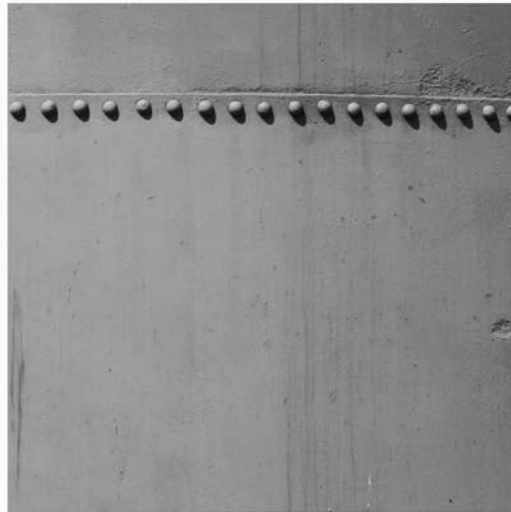
technika mieszana, fotografia, gniecie, inkografia, rysunek, metal / 33 x 33 x 4 cm / 2014

Andrzej Dudek-Dürer
Żywa Rzeźba, Performance Czasoprzeźrenny
technika mieszana, fotografia, gniecienie, inkografia,
rysunek, metal / 40,8 x 25 x 4 cm / 2014

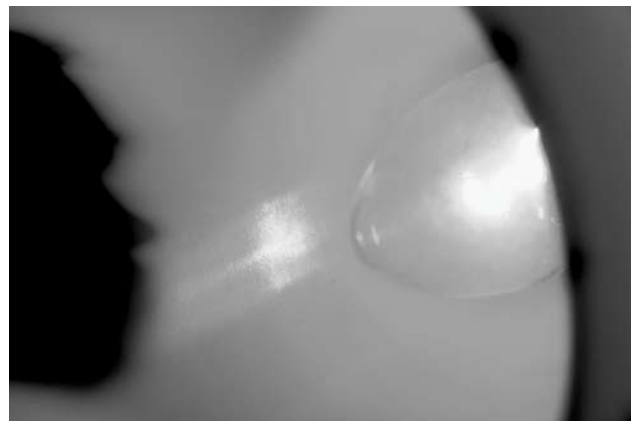
Andrzej Dudek-Dürer
Meta Obraz Dychotomia Procesu
technika mieszana, popiół ze spalonych fotografii,
laserografia, rysunek, metal / 32 x 25 x 1 cm / 2014

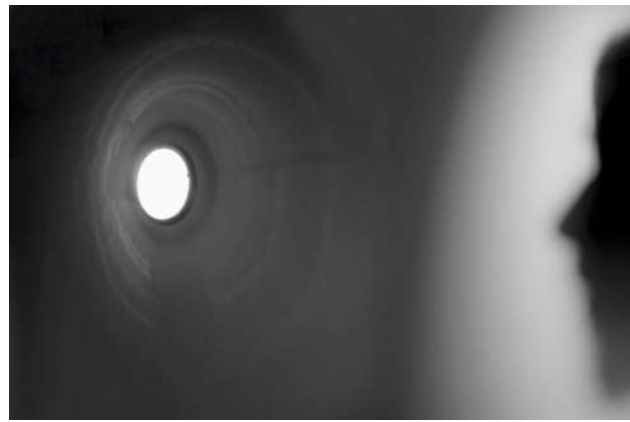

Alek Figura
Umbra
technika cyfrowa / 4x 40 x 40 cm / 2015

To co mnie porusza w temacie dualizmu to teoria Arystotelesa, w której istnienie bytów wewnętrznych sprzecznych: bytu i niebytu, dobra i zła, światła i ciemności, nie burzy jedności, a tylko wyklucza sprzeczność. Istotą w dualizmie jest materia i forma.

Formy nie mogą istnieć bez materii, a sama materia bez formy nie posiadałaby kształtu, ruchu i innych cech; byłaby czystym chaosem.

Tomasz Fronckiewicz
Materia i forma. Poza chaosem 2, 3
technika cyfrowa, druk solwentowy / 2x 50 x 75 cm / 2015

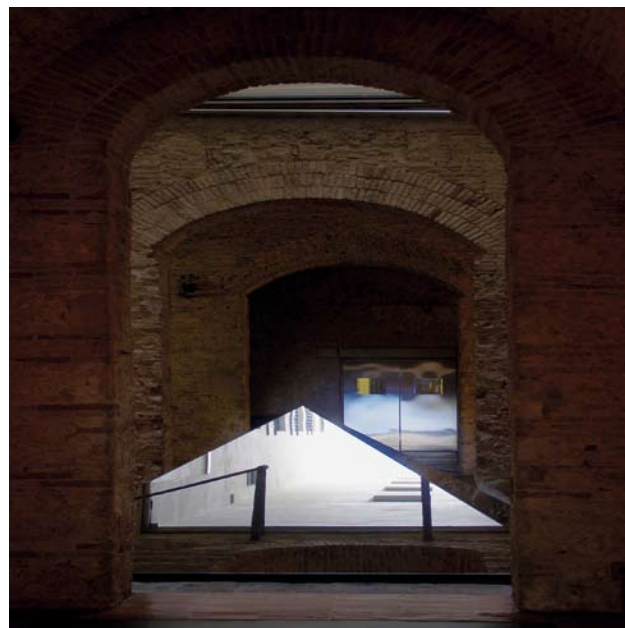
Waldemar Grzelak

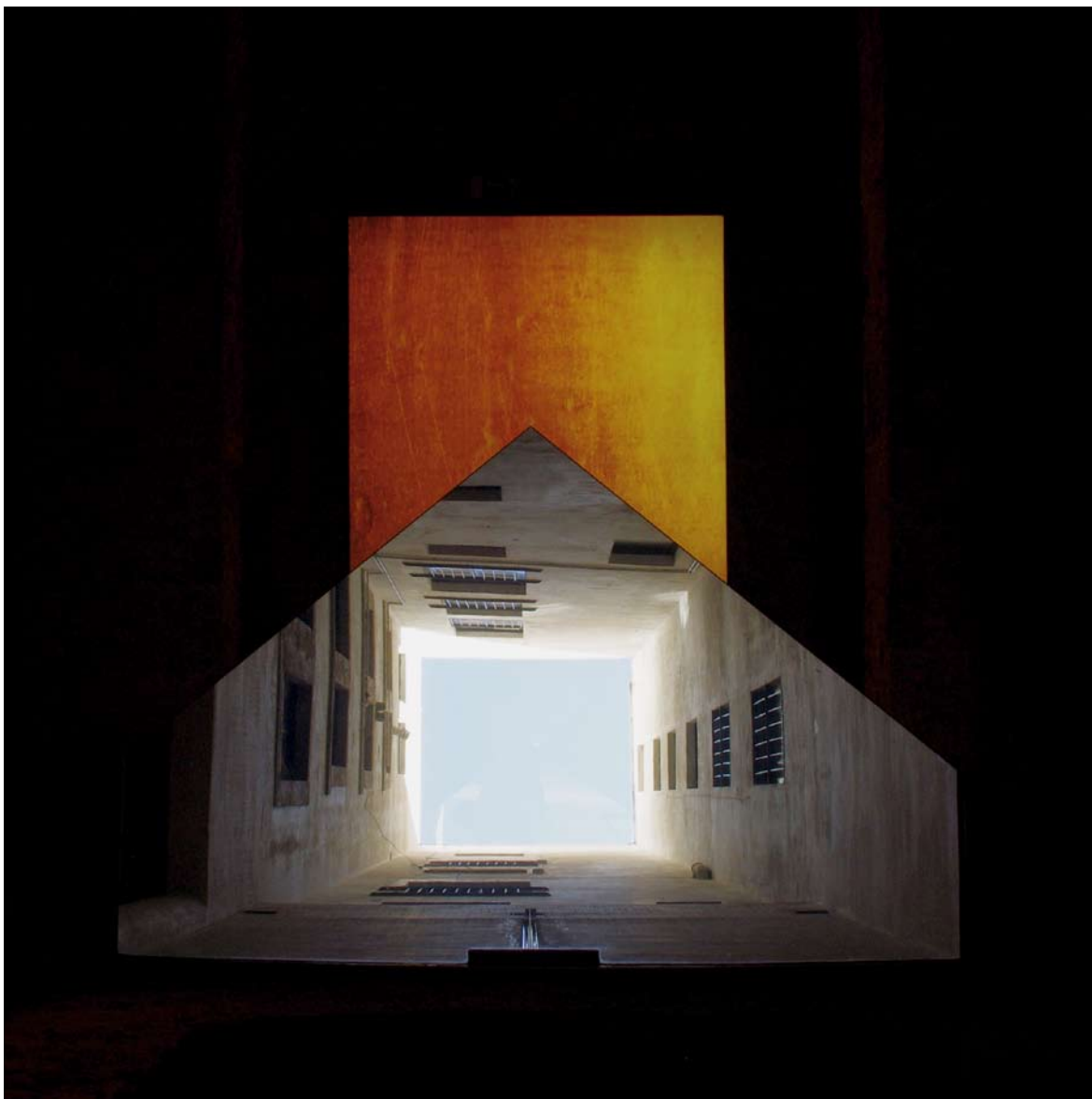
Enigma

technika cyfrowa / 60 x 90 cm / 2013

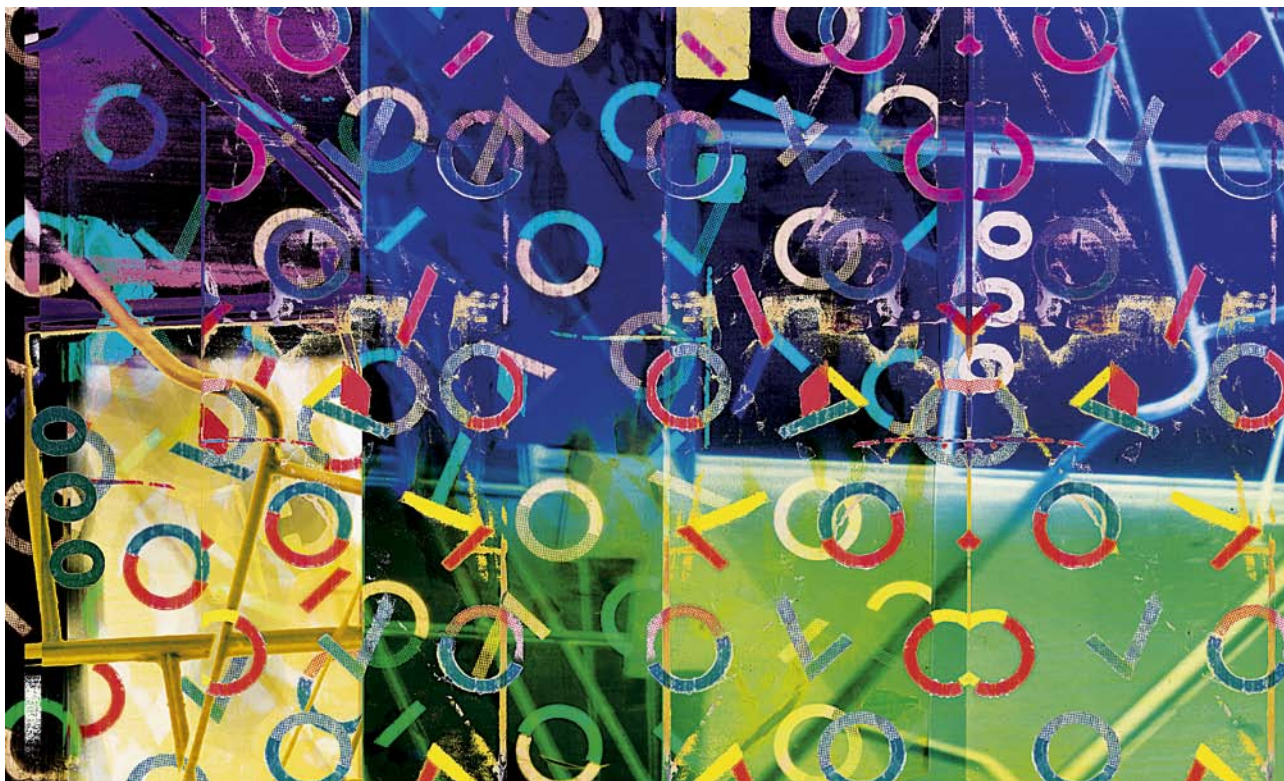
Barbara Górniak
Ich dwoje
technika cyfrowa / 70 x 100 cm / 2015

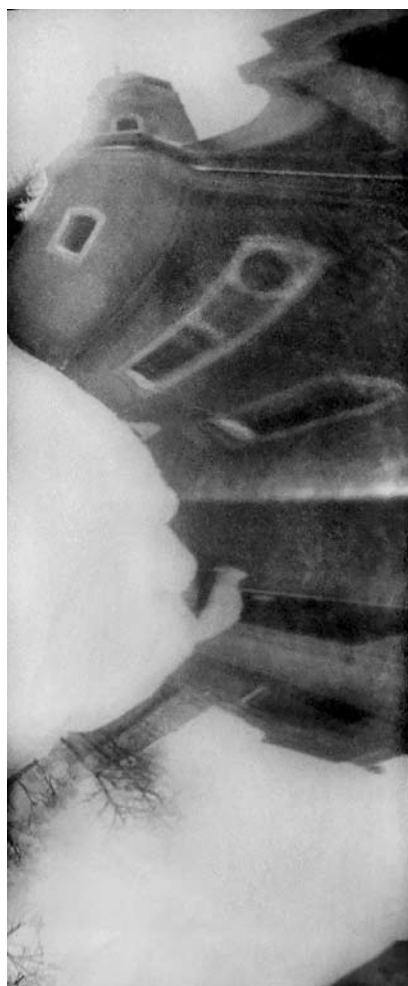

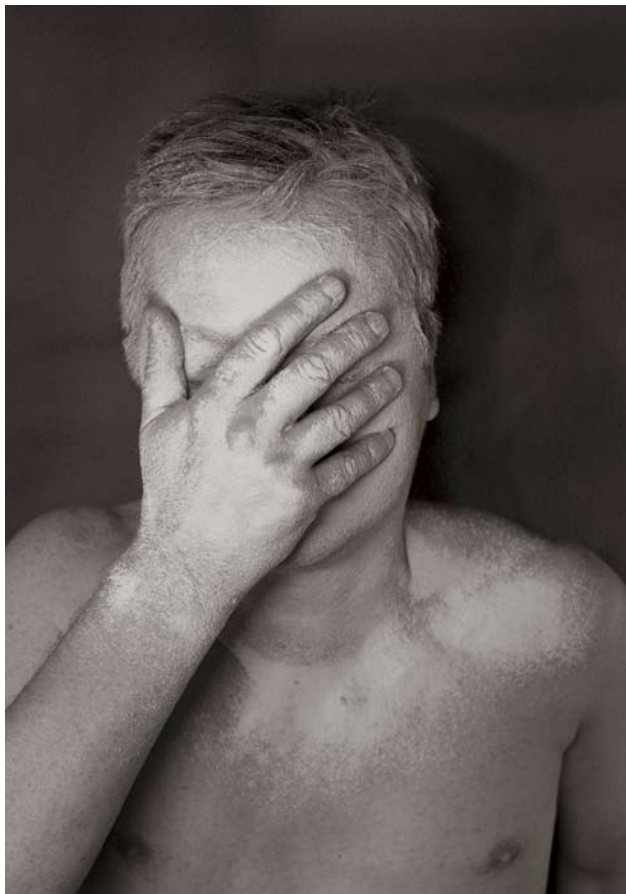
Zenon Harasym
Obraz pozorny — obraz rzeczywisty III
technika cyfrowa, druk solwentowy / 70 x 70 cm / 2015

Daria Iłow
691
technika własna, montaż / 80 x 120 cm / 2015

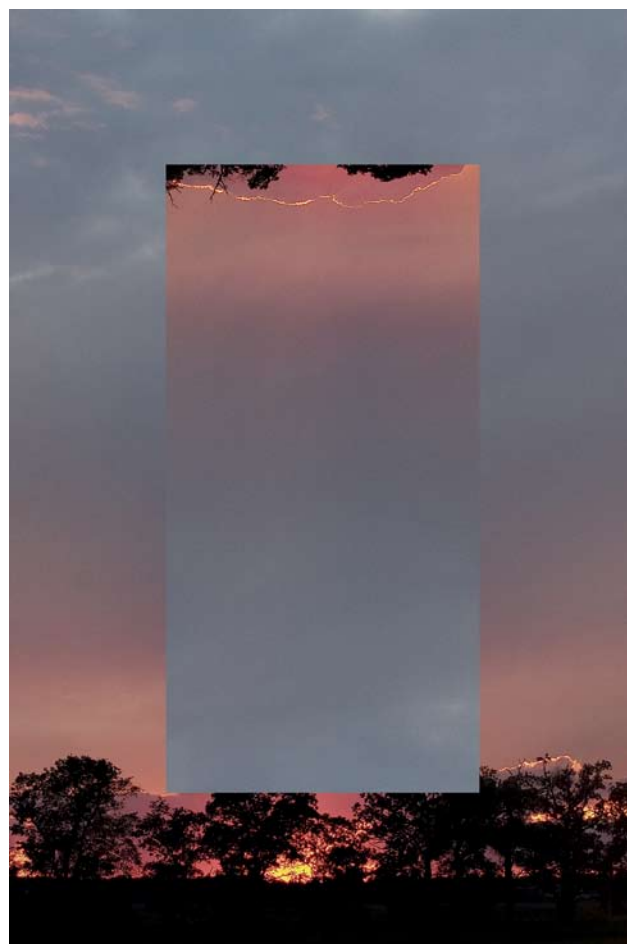

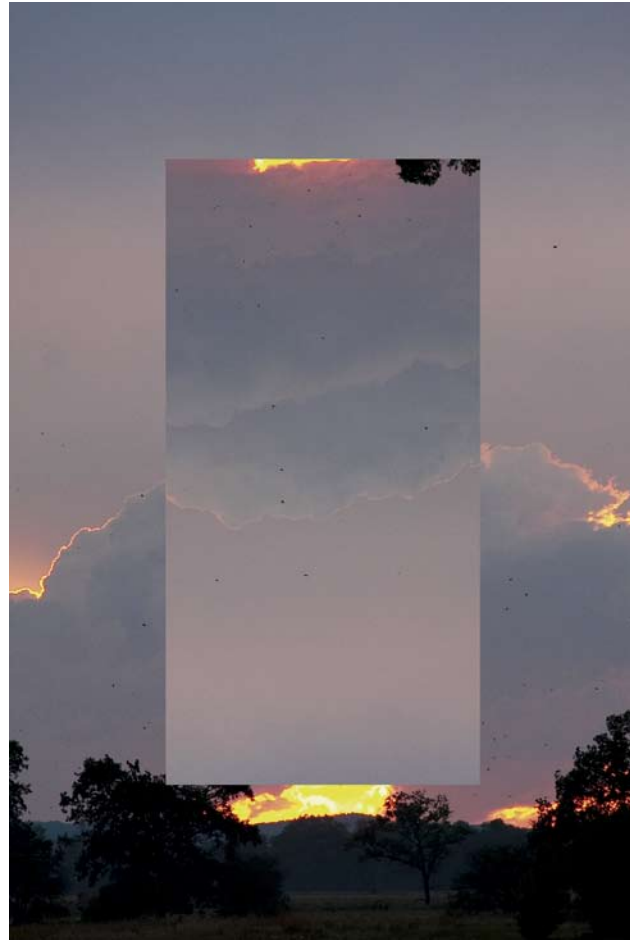
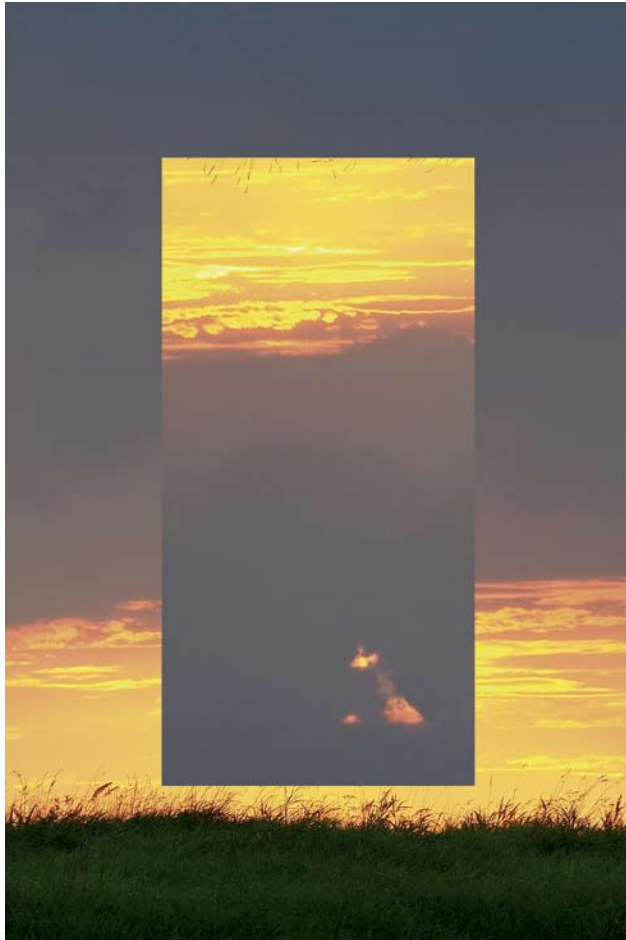
Krzysztof Kuczyński
Autoportret odczuwalny I, II
fotografia cyfrowa, kopia na fotograficznym papierze światłoczułym / 2x 100 x 70 cm / 2015

Ryszard Kopczyński
Rzeczywistość, Inscenizacja, Mistyfikacja — tryptyk
technika cyfrowa / 70 x 50 cm / 70 x 100 cm / 2014, 2015

Krzysztof Kowalski
Między prawdą a fikcją 05, 06
kolaż cyfrowy / 2x 30 x 20 cm / 2009–2015

Stanisław Kulawiak - Relacje prawolewęczne 1 - Olsztyn, 20141012

Stanisław Kulawiak - Relacje prawolewęczne 2 - Olsztyn, 20141012

Stanisław Kulawiak
Relacje prawolewęczne 1, 2
technika mieszana / 2x 80 x 40 cm / 2014

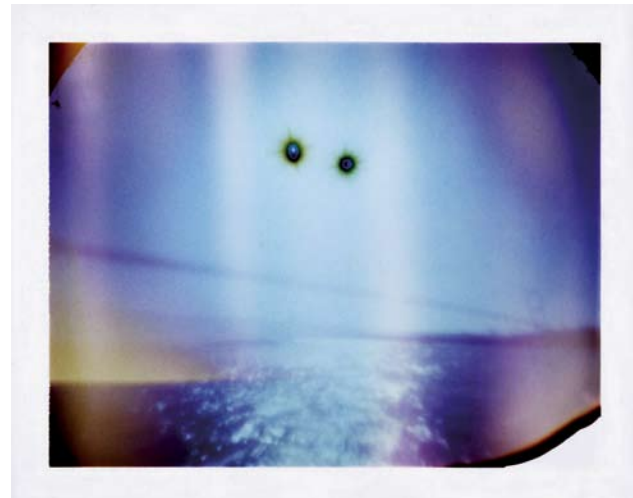

Stanisław Kulawiak
Relacje prawoleworęczne 3
technika mieszana / 80 x 40 cm / 2014

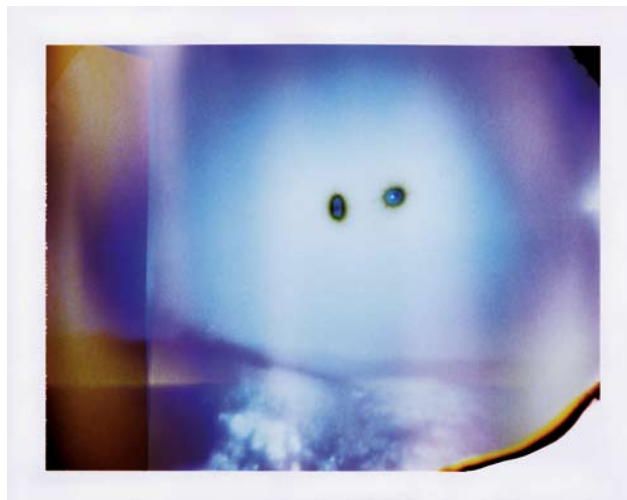
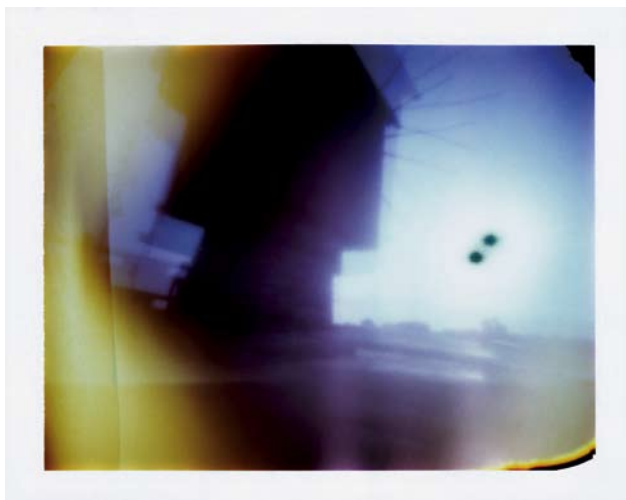
Seria zdjęć pt. „Relacje prawoleworęczne” to sytuacje fotografowane równocześnie prawą i lewą ręką dwoma klasycznymi aparatami o formacie negatywu 6x6 cm. Różnorodna konfiguracja możliwości percepcyjnych i parametrów technicznych tworzy nieskończenie wiele interpretacji wizualnych. Dualizm organiczno-techniczny uzyskanych obrazów opowiada zarówno o kondycji autora jak i postrzeganej przez niego rzeczywistości.

Kontekst zestawionych zdjęć może być analizowany jako efekt synchronizacji sterowania reakcjami funkcjonalnymi i strukturalnymi prawej z lewą stroną mózgu fotografa, ale przede wszystkim stanowi dokumentalny zapis symbiozy człowieka z naturą.

FOTOGRAFIA NIE PRZEDSTAWIA TEGO CO
WIDZISZ — ALE TO CO SOBIE WYOBRAŻASZ

Jacek Lalak
Oczy Bosforu
camera obscura, polaroid, canvas / 50 x 63 cm / 2013

Jacek Lalak
Oczy Nesebyru, Oczy Złotego Rogu
camera obscura, polaroid, canvas / 2x 50 x 63 cm / 2013

Jarosław Majcher
Okolice Broumova, Morawy — Czechy
fotografia cyfrowa, wydruk solwentowy / 2x 60 x 90 cm / 2014

Marek Likszet
Z cyklu „Szum ciszy ... czasu”
pinhole camera, odbitka hybrydowa / 50 x 70 cm / 2014

Marek Liksztet
Z cyklu „Szum ciszy... czasu”
pinhole camera, odbitka hybrydowa / 2x 50 x 70 cm / 2014

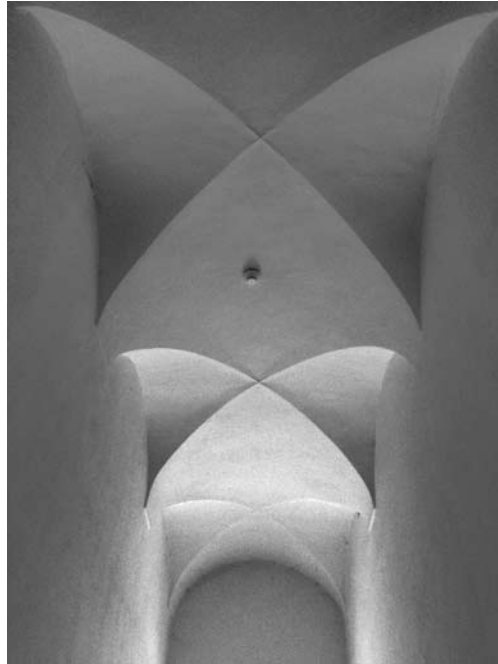
Ewa Martyniszyn
Znaki
technika cyfrowa / 57 x 150 cm / 2015

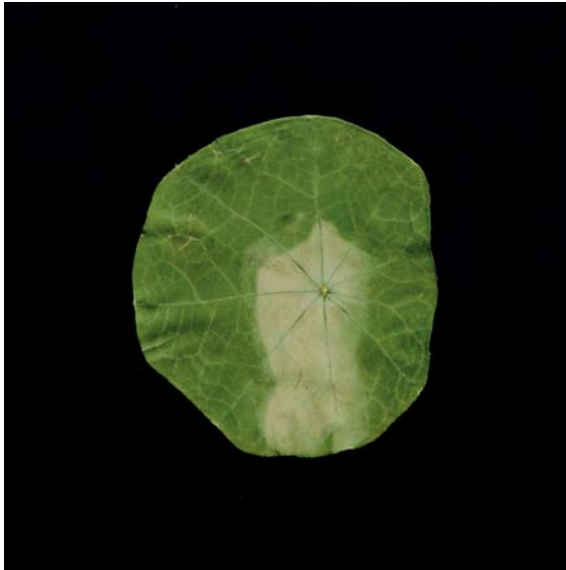
Marek Maruszak
Nieoczywiste dylematy płaskich przestrzeni
fotografia hybrydowa, wydruk / 70 x 50 cm / 1975/2014

Marek Maruszak
U kresu bezbarwnej podróży
fotografia hybrydowa, wydruk / 70 x 50 cm / 1988/2015

Janusz Moniatowicz
Motyl, Sen o Szeselach
fotografia cyfrowa, wydruk / 50 x 40 cm, 40 x 50 cm / 2015

Janusz Piotr Musiał

Re: nudefotokanon 1, 2, 3, 4

fotografia kontaktowa, liść, światło, czas / 4x 20 x 20 cm / 2014

Piotr Maciej Nowak
Z cyklu „Dualizm fotografii” — *Negatyw pozytywu*
fotografia hybrydowa / 80 x 60 cm / 2015

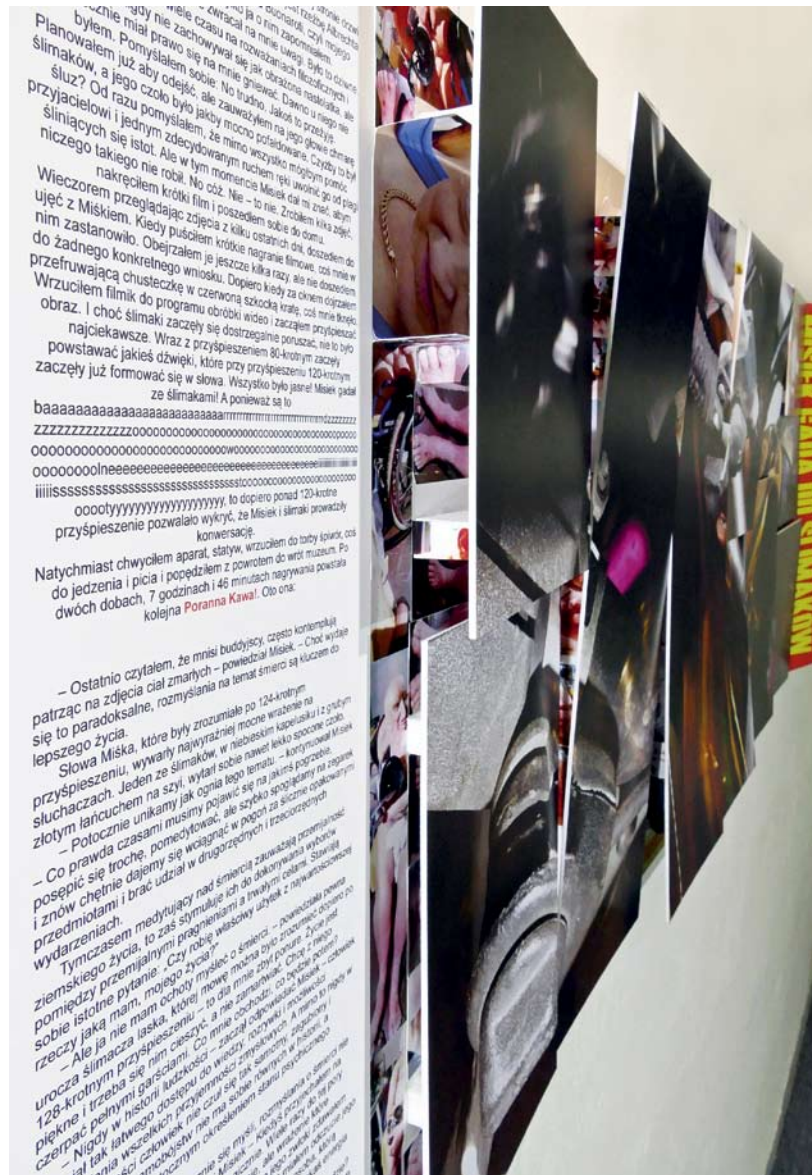

Piotr Maciej Nowak
Z cyklu „Dualizm fotografii” — *Pozytyw negatywu*
fotografia hybrydowa / 80 x 60 cm / 2015

Wacław Ropiecki
Misek gada do ślimaków — tryptyk

technika własna / 3 elementy przestrzenne o rozmiarach 50 x 70 cm + plansza tekstowa 70 x 35 cm / 2015

Wacław Ropiecki *Misiek gada do ślimaków* — tryptyk
 technika własna / 3 elementy przestrzenne o rozmiarach 50 x 70 cm
 + plansza tekstowa 70 x 35 cm / 2015

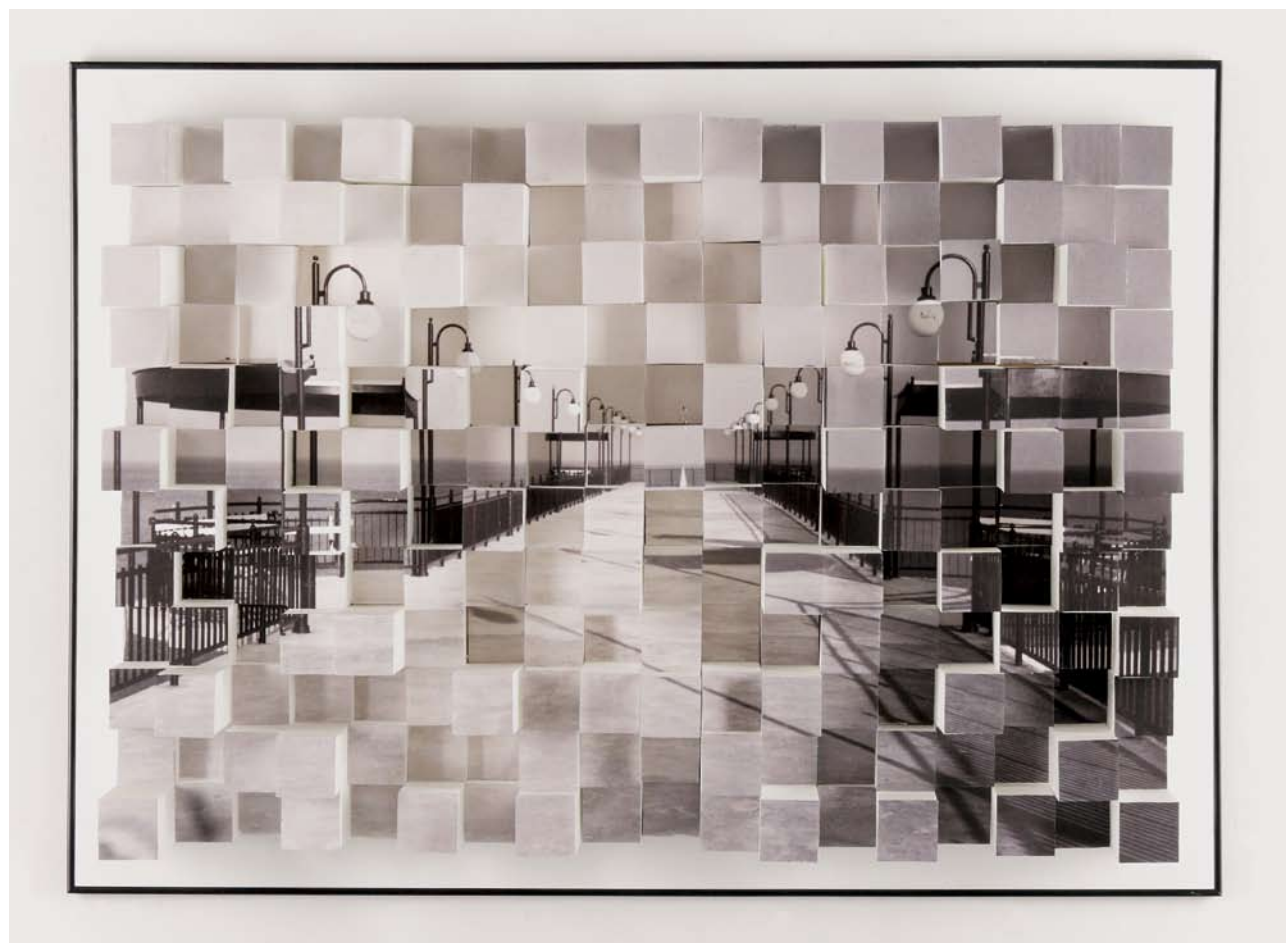
Andrzej Rutyna
Ze zbioru DUO 01
fotografia cyfrowa / 83 x 71 cm / 2010/2015

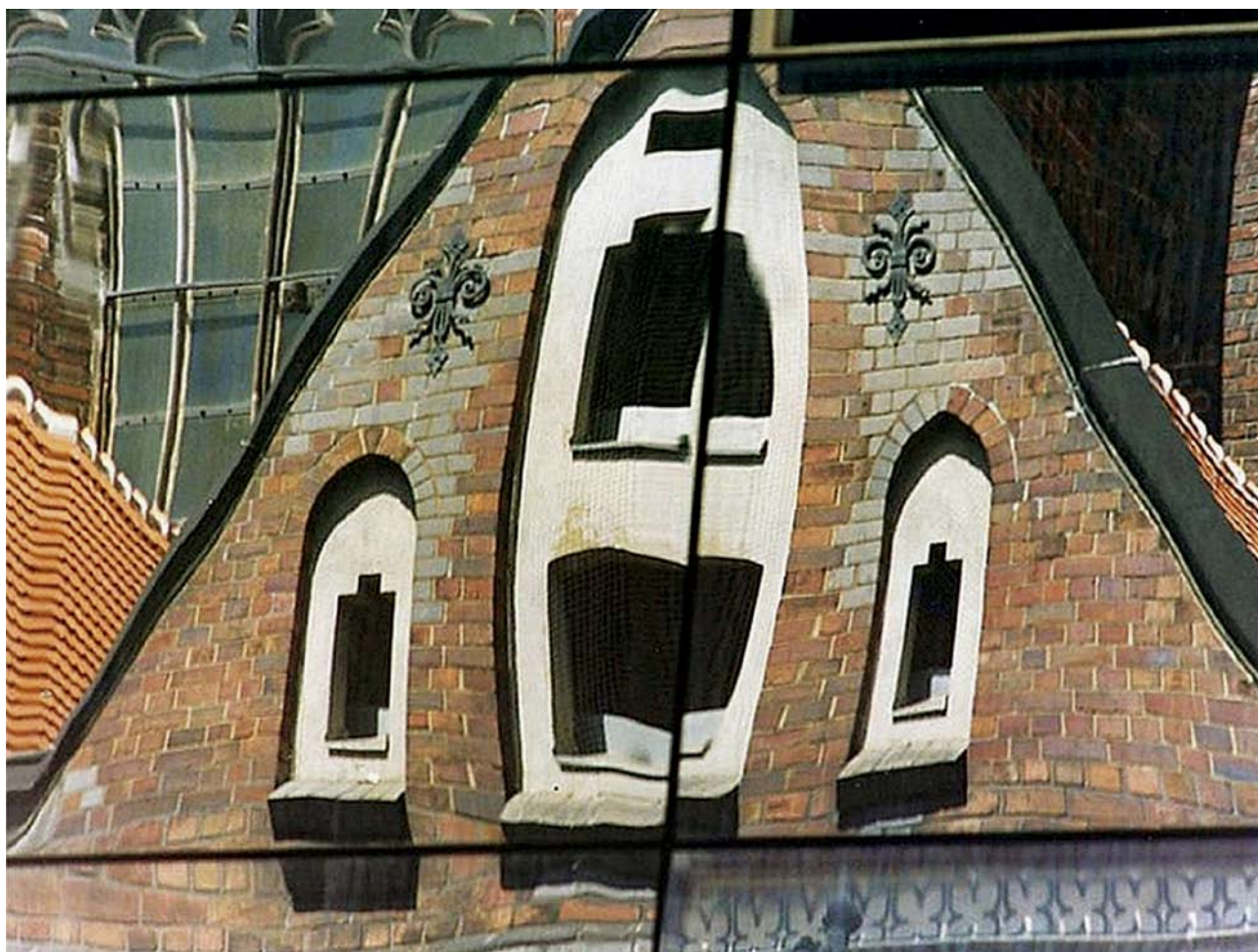
Krzysztof Saj
Winiarz z weneckiej dzielnicy Cannaregio 2
technika srebrna, wydruk cyfrowy / 30 x 45 cm / 2014

Alina Ścibor
Dworzec tymczasowy 1-4
fotografia cyfrowa / 4x 50 x 50 cm / 2013

Maciej Stawiński
Diffusion
technika własna, obiekt / 70 x 100 x 15 cm / 2014

Jerzy Wiklendt
Odbicie w szybie, Wrocław
technika mieszana / 40 x 55 cm / 1999

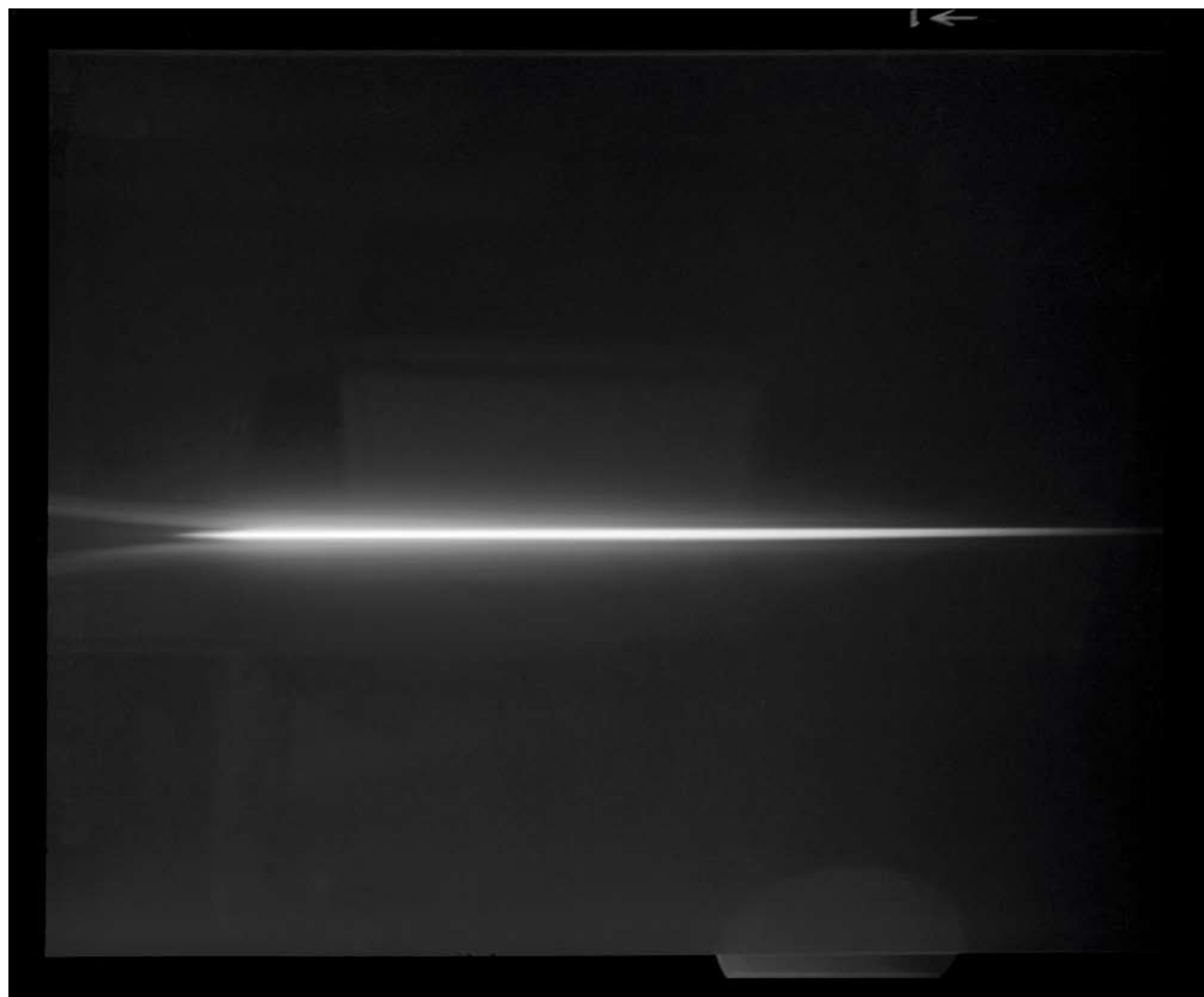
Jerzy Wiklendt
Erotic shop – Warszawa, Święto – Wrocław
technika mieszana / 55 x 37 cm, 37 x 61 cm / 1985, 1970

Iwona Wojtycza-Fronckiewicz

Pomiędzy — Cwizyn

technika cyfrowa, wydruk na płótnie / 100 x 70 cm / 2014

Wojciech Zawadzki
Apeiron — wszystkie obrazy fotograficzne
naświetlenie z negatywu na papierze światłoczułym / 60 x 80 cm / 1981

Waldemar Zieliński
Nierozpoznawalni — z cyklu *Moje fascynacje historią fotografii* 2015
technika mieszana / 100 x 70 cm / 2015

Biografie

Ewa Andrzejewska

Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Absolwentka Wyższego Studium Fotografii w Warszawie. Wspólnie z Wojciechem Zawadzkim kieruje programem galerii „Korytarz” w Jeleniej Górze oraz prowadzi Wyższe Studium Fotografii w Jeleniej Górze. Jest organizatorką Jeleniogórskiej Wszechnicy Fotograficznej i Biennale Fotografii Górskiej. Od kilkunastu lat uczestniczy w ważniejszych wystawach polskiej fotografii w kraju i za granicą, m.in. *Biennale Fotografii Polskiej, Wokół dekady — fotografia polska 1990–2000, Kontakty* (we wszystkich edycjach od 1989 roku), *Festiwal polskiej fotografii w Bratysławie, Polska fotografia w XX wieku* (wystawa przygotowana z okazji jubileuszu 60-lecia ZPAF), *XX wiek w fotografii polskiej. Z kolekcji Muzeum Sztuki w Łodzi* w Tokio. Ewa Andrzejewska jest autorką wielu indywidualnych wystaw, prezentowanych w latach 1985–2006 w kraju, m.in. w galeriach „Korytarz” w Jeleniej Górze, FF w Łodzi, PF w Poznaniu, „Pusta” w Katowicach, B&B w Bielsku Białej, BWA w Jeleniej Górze, „Małej Galerii” ZPAF i Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, „Foto-Medium-Art” we Wrocławiu, Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu, PI w Gdyni, oraz za granicą, m.in. w Danii, Gwatemali, Francji, Niemczech i Austrii. Interesują ją również aspekty związane z szeroko pojętą ekologią, brała udział w wystawie *Ekologia w obiektywie 2006*, która była prezentowana w przestrzeniach miejskich Warszawy, Gdyni i Wrocławiu. Jej fotografie znajdują się w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Fotografii w Odense (Dania), galerii „Le Parvis” (Francja), Muzeum Sztuki Współczesnej w Hünfeld (Niemcy).

Czesław Chwiszczuk

Urodzony pod znakiem Lwa w 1951 r. Twórco wypowiada się w fotografii, filmie oraz instalacjach multimedialnych. Dyplom w 1983 r. na Wydziale Operatorskim Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Współzałożyciel grupy fotograficznej Format (1972–1978) oraz Kręgu Współdziałania Ambalangua (1979–1983). Interesują go relacje zarejestrowanego materiału wizualnego z pamięcią. Z nich stwarza obrazy, które wchodzą w relację z odbiorcą. Od 1984 r. członek Związku Polskich Artystów Fotografików oraz Stowarzyszenia Filmowców Polskich. W swoim dorobku artystycznym ma szereg wystaw oraz działań indywidualnych i grupowych, jest autorem zdjęć do kilkudziesięciu filmów (dokumentalnych, fabularnych, animowanych i reklamowych). Jego prace znajdują się w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Stowarzyszenia Międzynarodowego Triennale Grafiki, Muzeum Miejskiego Wrocławia, Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu oraz w zbiorach prywatnych. Obecnie jest profesorem w Katedrze Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.

Zdzisław Dados

Zdzisław Dados zajmuje się fotografią ponad pięćdziesiąt lat. Młodość spędził w Lublinie, gdzie w latach 60-tych XX wieku działał w Fotoklubie Zamek. Członkiem ZPAF jest od 1979 r. W latach 80-tych w Stanach Zjednoczonych zajmował się fotografią reklamową. Od 1987 roku mieszka we Wrocławiu. W kręgu jego zainteresowań twórczych jest pejzaż i natura. Uczestniczył w ponad 250 wystawach w kraju i za granicą. Jest autorem 29 wystaw indywidualnych. Prace jego są w zbiorach prywatnych oraz w Muzeum Narodowym we Wrocławiu.

Sławoj Dubiel

Sławoj Dubiel urodził się w 1964 r. w Tarnowskich Górach. Wykształcenie wyższe i specjalistyczne zdobył w Opolu, gdzie też zamieszkał i obecnie pracuje. Swoje prace prezentuje na wystawach autorskich i kuratorskich, spotykając się z dużym zainteresowaniem odbiorców, w tym krytyków fotografii. Jest dwukrotnym stypendystą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Tworzy głównie czarno-białe fotografie przestrzeni postindustrialnych oraz klasyczne fotografie krajobrazu. Rejestruje i dokumentuje zmiany zachodzące w życiu regionu. Jest autorem cykli fotograficznych, dokumentujących nieczynną Cementownię Groszowice (2002), kulturę ludową Śląska Opolskiego (2004) czy historyczną zabudowę Paczkowa i Byczyny (2007) oraz Miejsca Pamięci Narodowej w Łambinowicach (2012). Należy do Związku Polskich Artystów Fotografików (2000), a od 2011 r. współtworzy także Fundację Warsztatów Fotograficznych 2.8, w ramach której współorganizuje Opolski Festiwal Fotografii.

Andrzej Dudek-Dürer

Andrzej Dudek-Dürer jest jedną z najbardziej oryginalnych, konsekwentnych i rozpoznawalnych osobowości współczesnej polskiej sztuki. Performer, fotograf, grafik, kompozytor i muzyk pracujący często z instrumentami i mediami elektronicznymi, jest aktywny na bardzo wielu polach wypowiedzi — tworzy instalacje, rzeźby, zajmuje się environment, budową instrumentów, działalnością metafizyczno-telepatyczną, antypoezją czy mail artem w ciągłym procesie kreacji i dokumentacji własnego wizerunku oraz rozwoju własnej świadomości. [. . .]

Swoją twórczość prezentował i prowadził zajęcia m.in. w The Art Institute — Chicago; Academy of Art College w San Francisco; Conservatorio Nacional de Musica w Mexico City; School of Art Otago Polytechnic w Dunedin — Nowa Zelandia; The City Art Institute w Sydney; University of California, Berkeley; ASP w Gdańsku; Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie. Stypendysta Ministerstwa Kultury w 2002. Stypendysta Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2011. Laureat nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za nieocenione zasługi dla Kultury Polskiej oraz nagrody Marszałka Województwa Dolnośląskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury — 2014. [. . .]

Dokumentacje i prace (m.in. Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Kolekcja Zachęty Dolnośląskiej, Stedlijk Museum w Amsterdamie, Museum of Modern Art w Nowym Yorku, Tate Gallery w Londynie, City Art Institute Library w Sydney, The School of the Art Institute of Chicago).

<http://www.a.dudek.durer.artwroc.com>

Opracowanie noty: *Krzysztof Dobrowolski*, Centrum Sztuki WRO (fragment)

Alek Figura

Urodzony w Opolu (1950). W ZPAF od 1987 roku (nr leg. 629). Pracuje w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. W latach 1996–2014 był członkiem zespołu redakcyjnego pisma artystycznego „Format”. Uczestniczył w neoawangardowym nurcie polskiej fotografii. W latach 1976–1981 współpracował z wrocławską galerią F-M-A, był współzałożycielem i członkiem grupy twórczej Seminarium Foto-Medium-Art. W 1998 r. otrzymał stypendium I stopnia Mi-

nistra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Brał udział w kilkudziesięciu wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Prace w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Zakładu Narodowego im. Ossolińskich i kolekcjach prywatnych. Ważniejsze wystawy: *Struktury*, Wrocławska Galeria Fotografii (1977); *Biennale Sztuki Młodych*, Sopot (1978); *Czas*, galeria „Kitano”, Kobe, Japonia (1979); *Biennale Sztuki Młodych 80*, BWA, Łódź; *Media i poznanie*, galeria „Ai”, Tokio, Japonia; *Wyprawa do kresów fotografii*, Instytut Polski, Sztokholm, Szwecja; *Międzynarodowe Biennale Grafiki*, Pałac Sztuki, Kraków (1980); *Extended Photography*, Międzynarodowe Biennale Fotografii, Wiener Secession, Wiedeń, Austria (1981); *Polska fotografia intermedialna*, BWA, Poznań; *Osobowości fotografii intermedialnej*, Centrum Sztuki Współczesnej, Warszawa (1988); *Konceptualizm. Medium fotograficzne*, Muzeum Miasta Łodzi, Łódź (2010); Syros ATR 2011, Muzeum w Nieborowie Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie, Nieborów 2012; *Prawda*, Galeria FONS, Pardubice, Czechy, 2013; *Metafory Realności*, DCF Wrocław, 2014; 27 ART-EKO, BWA Kielce, 2014.

Tomasz Fronckiewicz

Absolwent ASP we Wrocławiu. Stypendysta DAAD w Brunzwicku, Niemcy. Stypendysta Ministra Kultury i Sztuki Z. Podkańskiego. Członek KiT Stowarzyszenia Żywych Poetów w Brzegu, członek grupy artystycznej Kontynuacja i Sprzeciw. Prowadzi wraz z małżonką studio fotograficzne. Animator kultury. Przynależy do ZPAP O/Wrocław i ZPAF O/Dolnośląski.

To co mnie porusza w temacie dualizmu to teoria Arystotelesa w której istnienie bytów wewnętrznych sprzecznych: bytu i niebytu, dobra i zła, światła i ciemności, nie burzy jedności, a tylko wykluczają sprzeczność. Istotą w dualizmie jest materia i forma. Formy nie mogą istnieć bez materii, a sama materia bez formy nie posiadałaby kształtu, ruchu i innych cech; byłaby czystym chaosem.

Barbara Górniak

Absolwentka Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Wyższego Studium Fotografii AFA we Wrocławiu. Członek ZPAF. Mieszka i pracuje we Wrocławiu. Zajmuje się fotografią dokumentalną, przyrodniczą, portretową, subiektywną. Fotografia jest dla niej ciągłym dążeniem, twórczym imperatywem do utrwalania własnych spostrzeżeń i doznań. Cykle fotograficzne: *Zamki dolnośląskie* (2001), *Rzeczywistość symboliczna* (2005), *Złudzenia* (2008), *Obecność* (2009), *Sztuka przetrwania* (2010), *Drzewo życia* (2010), *Znaki czasu* (2010), *Pustynia* (2011), *Powrót Daisy* (2012), *Kształt teraźniejszości* (2012), *Dusze błędzące* — *Zamek Czocho* (2013), *Egzystencja* (2013), *Nokturny wrocławskie* (2014), wystawiane na ekspozycjach indywidualnych i zbiorowych. Wystawa *Kościół Pokoju na Dolnym Śląsku* (2013) prezentowana była na Dolnym Śląsku, w Austrii, w miastach niemieckich oraz w Brukseli. Fotografie jej autorstwa publikowane są w albumach, katalogach, czasopismach, na stronach internetowych. Współorganizuje i koordynuje działania na rzecz rozwoju fotografii, m.in. plenery fotograficzne pn. *„Wobec miejsca i czasu. . .”*. Bierze udział w dorocznym i poplenerowym wystawach Okręgu Dolnośląskiego ZPAF.

Waldemar Grzelak

Fotografią zajmuję się od 1967 roku. Jestem członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików. W życiu bardzo pociąga mnie natura i jej realizm najdokładniej ją przedstawiający. Zachowując realia, odstepuję jednak od pełnego i prawdziwego przedstawiania tego, co widzę, po prostu nie kopiuję natury. W moich obrazach nie ma autentyzmu. Jego miejsce zajmuje uwypuklenie nastroju determinującego świadome wybranie stylu malarskiego, najbliższego mojej wrażliwości. Lubię patrzeć na świat po malarsku, ale moje fotografie nie udają malarstwa, natomiast są jego pastiszem. Jestem autorem indywidualnych i zbiorowych wystaw w kraju i za granicą oraz laureatem wielu nagród.

www.wenafotoart.pl

Zenon Harasym

Urodził się w 1941 r. w Borysławiu. Ukończył Politechnikę Wrocławską w 1964 r., a w 1976 roku doktoryzował się w Instytucie Metrologii Elektrycznej Politechniki Wrocławskiej. Członek ZPAF od 1978 r. Od 1994 r. używa także pseudonimu Nez O'Hara. Współzałożyciel grup artystycznych: sześć (1961–1962), Odra-65 (1965). Brał udział w ponad 310 wystawach zbiorowych w kraju i zagranicą, zdobywając liczne nagrody. W dorobku artystycznym ma sześćdziesiąt wystaw indywidualnych. W 2009 r. został odznaczony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Jego prace znajdują się w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sportu w Warszawie, Liptowskiego Muzeum w Ružomberoku (Słowacja), Zeiler Photo und Film Museum w Zeil am Main (Niemcy). Biografię artysty opublikowano w *Encyclopédie internationale des photographes de 1839 à nos jours*, Neuchâtel 1997, *Antologii fotografii polskiej 1839–1989*, Lucrum, Bielsko-Biała 1999, *Słowniku biograficznym fotografów polskich 1846–2006*, ZPAF, Warszawa 2008. Od ponad trzydziestu pięciu lat zajmuje się kolekcjonowaniem starych fotografii. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Fotografii oraz autorem i współautorem dziesięciu książek z historii fotografii i poradników dla kolekcjonerów starych fotografii.

Roman Hławacz

Roman Hławacz urodzony 8 kwietnia 1944 roku w Tarnopolu. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 1985 roku. Uprawia fotografię studyjną i plenerową, ceni portret jako „świat namiętności”, z upodobaniem fotografuje życie ulicy, rejestrując różne oblicza współczesności i różnorodności kulturowej. Poszukuje nowych form narracji fotograficznej, zawsze jednak wiodącym tematem jego twórczości jest człowiek. Podróżuje po wielu krajach Europy, Azji i Ameryki Południowej oraz Afryki, czego plonem są liczne wystawy fotograficzne. W latach 1983–84 przebywał na urlopie twórczym w Caracas w Wenezueli, gdzie zaprezentował dwie wystawy indywidualne: *Ventanas y Puertayas de La Guaira (Okna i drzwi La Guaira)* oraz *Inscripcion fotologica (Zapis fotologiczny)*. Jest autorem, współautorem i wydawcą wielu książek i albumów m.in. *Śląsk Opolski – zabytki i przyroda* (2000), *Moszna – zamek i park* (1996, 1999), *Jubileusz 50-lecia ZAK* (1998), *Góra św. Anny* (2003), *Przyroda Śląska Opolskiego* (2003), *Opole – miasto, Stadt, town* (2004), *Śląsk Opolski – dziedzictwo i współczesność*

(2005), *Almanach fotografii opolskiej* (2008), *Architektura Opola wpisana w dzieje miasta* (2008), *Opolskie z lotu ptaka* (2008), *Atrakcje turystyczne Śląska Opolskiego* (2008).

Przez wiele lat pracował jako fotoreporter oraz specjalista dokumentacji fotograficznej i filmowej obiektów przemysłowych, dokumentując m.in. Zakłady Chemiczne Błachownia, Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej, Zakłady Chemiczne Azoty w Kędzierzynie-Koźlu, Elektrownię Belchatów, Izostal i Hutę Andrzej w Zawadzkiem, Instal w Opolu, Cementownię: Górażdże i Strzelce Opolskie, Fabrykę Wyróbów Metalowych w Osowcu oraz od początku budowy do jej zakończenia Elektrownię Opole, wykonując zdjęcia przemysłowe i lotnicze.

W dorobku twórczym ma ponad 70 wystaw autorskich, udział w ponad 500 zbiorowych wystawach fotograficznych oraz konkursach filmowych w kraju i za granicą, liczne nagrody i wyróżnienia. Swoje prace prezentował w wielu krajach, m.in. w Austrii, Chinach, Korei, Brazylii, Belgii, Danii, Francji, Niemczech, Czechach, Hiszpanii, Wenezueli i na Węgrzech.

Od ponad 50 lat jest obecny w życiu kulturalnym Śląska Opolskiego jako organizator i współorganizator działań popularyzujących region.

www.hlawacz.pl

Daria Ilow

Absolwentka Wyższych Studiów Fotografii na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku na kierunku fotografia. Od 2009 r. członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Uczestniczyła w licznych wystawach zbiorowych oraz indywidualnych. Mieszka i pracuje we Wrocławiu.

E-mail: daria.ilow@gmail.com, galeria internetowa: <http://cargocollective.com/dariailow>

Paweł Janczaruk

Urodzony w 1964 r. Fotograf, organizator Warsztatów Fotowidzenia, współtwórca szkoły Tylko Fotografia — Prawdziwa Szkoła Fotografii, prowadzący Pracownię Edukacji Fotograficznej ZUTW grupy Fotograficzna Fabryczna i Fotokrates. Zajmuje się fotografią otworkową i technikami alternatywnymi (specjalnymi i szlachetnymi). W 1999 r. otrzymał tytuł Artysty Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej. W 2003 r. został przyjęty w poczet Związku Polskich Artystów Fotografików. Członek Rady Programowej „Galerii Jednego Dnia” i OFFO. Autor 36 wystaw indywidualnych. Uczestnik ponad 470 wystaw zbiorowych, gdzie otrzymał 75 nagród. Odznaczony Brązową Odznaką Polskiej Federacji Stowarzyszeń Fotograficznych, Złotą Odznaką Lubuskiego Towarzystwa Kultury i Srebrnym Medalem „Zasłużony dla fotografii polskiej”. Prace w kolekcjach prywatnych w Polsce, Holandii, Niemczech, Francji, Czechach i Belgii. Uczestnik jury konkursów fotograficznych w Polsce i Niemczech. Autor książek *Wszystko, co chcę powiedzieć o otworkach*, *RetroFotografia, czyli dawne techniki fotograficzne*, *Wszystko, co wiem o technikach fotograficznych* i minialbumu *Puchelki, kiedy życie było piękne — Jomografie z puchelkami*, *Jest taki samotny dwór* oraz wraz z Barbarą Panek *Gdzie przydrożny Chrystus stał* i *Zielona Góra — cztery odsłony*.

Ryszard Kopczyński

Od prawie 30 lat mieszkam i pracuję jako photodesigner w Niemczech. Od 28 lat prowadzę własne studio fotografii koncepcyjnej. Oprócz kreatywnej pracy zawodowej, np. koncepcja i wykonanie kalendarzy dla takich zleceńodawców, jak: Daimler, Hasselblad, Mercedes Benz, Toshiba czy Vorwerk, realizuję projekty autorskie. Udostępniam je przeważnie w postaci wielkoformatowych kalendarzy: *Weitundbreit* (wolne tłumaczenie: szeroko i daleko) — seria panoramicznych ściennych kalendarzy autorskich 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, *Reisen mit Holga* (podróż z Holgą) oraz *Zuhause mit Holga* (z Holgą w domu) — seria kalendarzy fotografowanych analogowo kamerą Holga 2003, 2004, 2012, wolne kalendarze dla różnych klientów — ponad 10 w ciągu ostatnich lat, cykl portretów — mniej lub bardziej znanych postaci z branży reklamowej, powstało już ponad 50 motywów. Od 1993 r. jestem członkiem niemieckiego stowarzyszenia fotograficznego DGPh (odpowiednik ZPAF), a członkiem ZPAF od 1998 r. Prace swoje wystawiałem w wielu krajach i galeriach.

Krzysztof Kowalski

Urodzony w 1967 r. Jest członkiem ZPAF od 2007 r. Od 1994 r. zajął się fotografią (choć pierwsze fotograficzne eksperymenty przeprowadził w połowie lat 80. XX w). W wyniku poszukiwań treści i formy odkrył unikatową metodę obróbki odbitek barwnych. Efekt tych poszukiwań został zaprezentowany w 2001 r. na wystawach *Czas próby* i *Christophoros* w 2004 r. Autor, tworząc tematyczne cykle fotograficzne, stawia pytania z zakresu teologii, etyki oraz socjologii. Traktuje człowieka jako wartość samą w sobie, lecz jego istnienie rozpatruje w odniesieniu do Stwórcy. Absolut jest punktem wyjścia w Jego poszukiwaniach, tak w obszarze sacrum, jak i profanum. Częste autokreacje przed obiektywem służą podkreśleniu autentyczności osobistych przeżyć z zakresu poruszanych problemów. W tych działaniach podejmowane jest wyzwanie wobec stechnicyzowanej, skoncentrowanej na konsumpcji współczesnej cywilizacji. Inspiracje czerpie z judeochrześcijańskich korzeni, wspierając się jednocześnie takimi prądami filozoficznymi, jak personalizm i dialogizm, szczególnie ceniąc Ericha Fromma za spojrzenie na kwestię miłości.

Ważniejsze cykle fotograficzne: *Czas próby*, 2001 r.; *Christophoros*, 2004 r.; *Między nocą a nocą*, 2006 r.; *Sztandary tożsamości*, 2007 r.; *Bliski i obcy*, 2008 r.; *Pejzaż bez twarzy*, 2009 r.; *Trwałość i przemiana*, 2010 r.; *Twarze do wynajęcia*, 2011 r.; *Suma wydarzeń*, 2009–2012 r.; *Twórcza moc idei*, 2012–2013.

Krzysztof Kuczyński

Urodzony w 1964 r. we Wrocławiu. Absolwent Wyższego Studium Fotografii w Warszawie (dyplom w 1989 r., promotor: Jerzy Lewczyński). Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 2009 r. Nauczyciel fotografii w Zespole Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze od 2012 r. Autor kilku wystaw indywidualnych: *Fotografia*, JTF, Jelenia Góra (1984); *Zwykłe fotografie*, Jelenia Góra, Świdnica, Wałbrzych (1986); *Auto-fotografia*, „Korytarz”, Jelenia Góra, „Klatka”, Lwówek Śląski (1991); *Dotykając „Korytarz”*, Jelenia Góra (1996); *Egzystencje*, BWA, Jelenia Góra (2011); *Zwykłe fotografie*, „Za Szafą”, Wrocław (2011); *Egzystencje*, „Pusta”, Katowice 2011. Uczestnik kilkudziesięciu wystaw zbiorowych w kraju i za granicą. Laureat Grand Prix XIV Biennale

Fotografii Górskiej w 2006 roku w Jeleniej Górze, II nagroda XXVII Międzynarodowego Konkursu Fotograficznego „Krajobraz górski” im. J. Sunderlanda w 2007 roku w Nowym Targu.

Stanisław Kulawiak

Rocznik 1954. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej w Bobrownikach nad Prosną i Liceum Ogólnokształcącego w Ostrzeszowie w latach 1973–1979 studiował na Wydziale Elektrotechniki, Automatyki i Elektroniki AGH w Krakowie. Fotografiją zajmuje się od roku 1974, najpierw prowadził Studencką Agencję Fotograficzną, a dwa lata później wspólnie z przyjaciółmi założył Grupę Twórczą SEM i Jaszczurową Galerię Fotografii. W roku 1980 został członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików. W latach 1983–1989 współpracował z Teatrem im. W. Bogusławskiego w Kaliszu, a w latach 1993–1999 pracował dla firmy Country Line w Niemczech. Od 1999 roku jest współwłaścicielem Oficyny Wydawniczej KULAWIAK. Autor wielu wystaw i publikacji, interesuje się edytorstwem i drukiem.

www.stanislaw.kulawiak.pl

Jacek Lalak

Urodzony w 1948 r. w Gorzowie Wlkp. Artysta fotografik, członek ZPAF. Absolwent Politechniki Poznańskiej (technika świetlna). Działalność twórcza od 1971 r. Uczestniczył w wielu konkursach i wystawach w kraju i za granicą. Brał udział jako fotoreporter w pielgrzymkach Jana Pawła II w Polsce. Współpracował z grupami twórczymi Format, Zespół 4+, czy ruch Foto-Medium-Art. Jest autorem wielu indywidualnych wystaw, z których najważniejszą jest trzyczęściowa *Ślady* (Pamięć–Dotyk–Naświetlenia) oraz najnowsza BARCELONA 1926. W działalności twórczej wykorzystuje budowane osobiście kamery otworkowe, jak też technikę gumy dwuchromianowej. Tych trudnych technik uczy młodzież na zajęciach w MDK im. M. Kopernika we Wrocławiu, gdzie pracuje jako instruktor fotografii. Wiele lat pracował we Wrocławskich Szkołach Fotograficznych (Pho-Bos, AFA). Za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury oraz całokształt pracy twórczej w dziedzinie fotografii artystycznej został uhonorowany nagrodą Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

Adam Lesisz

Urodzony w 1948 r. we Wrocławiu, absolwent Wydziału Elektroniki Politechniki Wrocławskiej (1970). Z fotografią wiąże się w czasach studenckich, będąc w 1968 roku współzałożycielem Studenckiej Agencji Fotograficznej. Od 1984 roku członek ZPAF (nr leg. 582). W fotografii za najważniejszy jej pierwiastek uważa dokumentalność, który w swojej fotografii usiłuje połączyć z autonomiczną estetyką bezpośredniego obrazu fotograficznego.

Marek Liksztet

Absolwent Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie (grafika u prof. D. Kołżan-Nowickiej, 1980). Uprawia grafikę warsztatową oraz fotografię. Zajmuje się dydaktyką z zakresu sztuki (m.in. Wyższe Studium Fotografii i Jeleniogórska Szkoła Fotografii JCK, Liceum Plastyczne ZSRA w Jeleniej Górze, Międzynarodowe Forum Fotografii „Kwadrat” BWA

we Wrocławiu, Summer Photo-School — The House of Photography w Popradzie (Słowacja), UNESCO-Studiengang Kultur und Management — Institut für Kulturelle Infrastruktur (Sachsen). Prowadził warsztaty artystyczne i seminaria w Danii, Niemczech, Słowacji, Finlandii oraz w Polsce. Brał udział w ponad 160 wystawach ogólnopolskich i międzynarodowych. Autor 30 wystaw indywidualnych.

Prace w zbiorach: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Muzeum Narodowe w Szczecinie, Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze, Muzeum-Zamek w Malborku, Staatliches Museum Schloß Burgk/Burgk Saale (Niemcy), Galeria BWA w Jeleniej Górze, Państwowe Muzeum na Majdanku w Lublinie, Miasto Valkeakoski (Finlandia), Biblioteka Narodowa (Zakład Zbiorów Ikonograficznych) w Warszawie, Państwowa Galeria Sztuki w Łodzi, Museum Modern Art w Hünfeld (Niemcy), Gallerii Le Parvis (Francja), Mała Galeria ZPAF — Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Dom Fotografii w Popradzie (Słowacja), Dom Fotografii w Pradze (Czechy).

Jarosław Majcher

Rocznik 1961, artysta fotografik, członek ZPAF (leg. nr 954), absolwent Pomaturalnego Studium Animatorów Kultury w Opolu oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu (temat pracy magisterskiej: *Obraz gór w fotografii, malarstwie i filmie*). Wykładowca teorii filmu i praktycznej wiedzy o fotografii w Państwowym Studium Kulturalno-Oświatowym i Bibliotekarskim w Opolu, dziennikarz, fotoreporter i sekretarz redakcji (1989–2000). Grafik komputerowy i DTP. Autor kilkunastu albumów krajoznawczych o najciekawszych regionach Polski. Najnowszą jego książką *Tatry. Śladami pierwszych turystów i fotografów* jest podsumowaniem tatrzańskiej fotografii artysty oraz porównaniem obrazów współczesnych do archiwalnych zdjęć z lat 1859–1939. Dwie prace prezentowane na wystawie „Dualizm fotografii” powstały dość daleko od Tatr, ale jednocześnie wystarczająco blisko aktualnej koncepcji autora, kreującej pejzaż jako abstrakcyjną grę przesadnie ostrych barw i spłaszczoną geometrię perspektywy. To nieco odmienna filozofia od prezentowanej w książce fotografii tatrzańskiej, ale nigdy nie należy mówić „nigdy”...

Ewa Martyniszyn

Studiowała w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, Wydział Komunikacji Multimedialnej (1998–2004) — dyplomy licencjacki i magisterski z wyróżnieniem. Ukończyła także Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy w Opolu, specjalizację w dziedzinie fotografii (1996–1998). Pracownik naukowo-dydaktyczny w Katedrze Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu oraz nauczyciel w Państwowym Pomaturalnym Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu. Członek ZPAF od 2005 r. Prowadziła kursy fotografii w technikach tradycyjnych i cyfrowych, warsztaty i plenery fotograficzne, była także kuratorem wystaw. Brała udział w licznych wystawach w kraju i za granicą. Ma na swoim koncie publikacje w książkach i czasopismach fotograficznych oraz dotyczących sztuki. Od 2004 r. zajmuje się tematyką monideł, tworząc współczesne obrazy obrazy tego rodzaju w Pracowni Fotografii i Monideł oraz pisząc teksty na ten temat i kolekcjonując stare monidła.

www.emonidla.pl

Marek Maruszak

Urodzony w 1952 r. Fotografą zawodowo zajmuje się od początku lat 70. Członek ZPAF od 1991 r.

Janusz Moniatowicz

Urodzony w 1958 r. Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi i Akademii Filmowej FAMU w Pradze, gdzie ukończył Wydział Fotografii Artystycznej u prof. Jana Śmoka. Tematem jego pracy magisterskiej była historia polskiej fotografii lwowskiej. Zdjęcia jego autorstwa znalazły się w szeregu publikacji i albumach. Jest również wydawcą wielu publikacji. Jego prace znajdują się m.in. w kolekcjach: Victoria and Albert Museum w Londynie, UMPRUM Pradze, Muzeum Spiskie w Lewoczy (Słowacja), Galerii Artystów w Spiskiej Nowej Wsi (Słowacja), Muzeum Ceramiki w Bolesławcu, Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, BWA w Jeleniej Górze oraz w licznych zbiorach prywatnych. Jest autorem kilkunastu wystaw indywidualnych oraz współautorem kilkudziesięciu wystaw zbiorowych. Otrzymał wiele nagród i wyróżnień w konkursach i wystawach w kraju i zagranicą. Od stycznia 2007 r. kieruje Oddziałem Karkonoskim Związku Polskich Artystów Fotografików w Jeleniej Górze. W 2012 r. został odznaczony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego medalem „Zasłużony dla kultury polskiej”.

Janusz Piotr Musiał

Fotograf, filmowiec, kulturoznawca, twórca posługujący się różnymi mediami. Od 2015 roku adiunkt na Wydziale Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego w Katowicach. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików (od 2005 roku). Od 2006 roku nauczyciel akademicki (fotografia, film, multimedia). Promotor prac dyplomowych z zakresu fotografii, filmu oraz nowych mediów (od 2010 roku). Uczestnik kilkunastu konferencji i sympozjów (teksty, wykłady, odczyty). Kurator ponad 50. wystaw indywidualnych i tematycznych zbiorowych. Autor tekstów i recenzji poświęconych fotografii i nowym mediom (ponad 50.). Twórca filmów eksperymentalnych podejmujących analizę i interpretację stanów granicznych i wzajemnych relacji medium fotografii, animacji i filmu oraz filmów dokumentalnych poświęconych sylwetkom autorów oraz ich twórczości. Autor ponad 150. wystaw i pokazów indywidualnych oraz zbiorowych, w tym ponad 30. tematycznych wystaw indywidualnych.

Piotr Maciej Nowak

Od wielu lat namiętnie fotografuje. Eksperymentuje treścią, formą i techniką. W wypowiedzi unika realności. Najczęściej posługuje się ortowizją metastanów pararealności. Zamknięte w cyklach zestawy prac prezentował na wystawach indywidualnych i zbiorowych. Najważniejsze z nich to: *Poszukiwane* (2014), *Skamieliny* (2013), *Fotografia chromatyczna* (2013), *Negatywy cyfrowe* (2013), *Kicz-Akt* (2012), *Neurony historii* (2011), *Herby i totemy* (2011), *Spotkania* (2010), *Fotorysunki* (2009), *Nostalgia* (2008), *Fotografia fourierowska* (2007), *Ukradzione zdjęcia* (2006), *Nie na żarty* (2005), *Własne ślady* (2004), *FOTO-MEDIUM-ART, dedykowane Jerzemu Olkowi* (2004) *Fotografia chromoskedastyczna* (2003), *Autoportrety* (2002), *Kola i kwadraty* (2001), *Technika pseudosolaryzacji wielokrotnej* (2000), *Ładne zdjęcia* (1999), *Nieudane zdjęcia* (1998),

Ćwiczenia plenerowe (1997), *Niepierwsza miłość* (1996). Obecnie prezentuje zestaw prac z cyklu „Dualizm fotografii”.

Wacław Ropiecki

Ukończył matematykę i od 1977 r. należy do Związku Polskich Artystów Fotografików. Był członkiem i współzałożycielem Grupy Format, współpracował z Galerią Foto-Medium-Art, Galerią Permafo i łódzkimi animatorami Strychu, Konstrukcji w Procesie i Łodzi Kaliskiej. W latach 1980–85 tworzy prace pod wspólnym hasłem DO ŻYCIA PRZEZ SZTUKĘ. W 1981 roku, w proteście na wprowadzenie w Polsce stanu wojennego, całą swoją twórczość nazwał Podróżującą Galerią WIĘCEJ ŚWIATŁA! i unikając oficjalnych miejsc wystawienniczych, nosił w torbie prace zebrane w postaci Książ, pokazując je w mieszkaniach prywatnych, biurach, pracowniach artystycznych itp.

Od tamtej pory Galeria przeszła wiele zmian i obecnie w jej skład wchodzi następujące realizacje: INTERNETOWA WERSJA GALERII wysyłająca wirtualne obiekty ze Zbioru szkiców, projektów i scenariuszy PORANNA KAWA!; ARCHIPELAG Podróżującej Galerii zawierający wizerunki osobowości sztuki, kultury i nauki, którzy są jednocześnie czytelnikami PORANNEJ KAWY!; PORANNA KAWA! prezentowana w wyższych odsonach w miejscach wystawienniczych przyjmując postać przestrzennych fraktali, zawierających tylko częściowo dostępne dla odbiorcy przestrzenie, budowane przy pomocy fotografii, tekstów, gestów malarskich, rzeźb, ready-made, video, instalacji itp.; PRZYSTAŃ Podróżującej Galerii to miejsce długoterminowej i regularnie uaktualnianej prezentacji PORANNYCH KAW! i ARCHIPELAGU; ROSJA NIEZNANA – cykl wystaw i prelekcji o codziennym życiu ludzi żyjących w niecodziennych warunkach, bazujący na wioleletrnim pobycie w tym kraju; ARCHIWUM Galerii udostępnia wcześniej wykonane obiekty.

Wacław Ropiecki ma na swoim koncie wiele wystaw indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą, a jego prace znajdują się w muzeach i zbiorach prywatnych Europy i USA. ANTYWYSTAWA, NIE PATRZ NA TO CO WIDZIALNE, Muzeum Narodowe, Wrocław, marzec 2014; OSTRZEŻENIE WĘDZONEGO ŚLEDZIA, Wobec Miejsca i Czasu... IV, ZPAF, Muzeum Miejskie Arsenał, Wrocław, sierpień 2014; ARCHIPELAG Podróżującej Galerii, Muzeum Współczesne Wrocław, październik 2014; ROZBIERANIE MARIANA DO NAGA, Metafory Realności, ZPAF, DCF Domek Romański, Wrocław, styczeń 2015; Muzeum Przyrodnicze, Jelenia Góra, marzec 2015; NIE PATRZ NA TO CO WIDZIALNE, 50/50/50, BWA Kielce, marzec 2015; MANIFEST PRZEDMIOTÓW STARYCH, Galeria Jadalnia, Wrocław, marzec 2015; PRZYSTAŃ ARCHIPELAGU PODRÓŻUJĄCEJ GALERII; SKIBA, Wrocław, maj 2015; CZY MOŻNA PRZEŻYĆ BEZ PORANNEJ KAWY!?, Muzeum Braci Hauptmannów, Szklarska Poręba czerwiec 2015; SEANSE AUTOTERAPEUTYCZNE Z 1976, Z SERII DO ŻYCIA PRZEZ SZTUKĘ; Dzikie Pola. Historia Awangardowego Wrocławia, CBWA Zachęta, Warszawa czerwiec 2015, Kunsthalle Koszyce, Słowacja, październik 2015;

Wirtualne Przystanie Podróżującej Galerii: www.wroclaw.q-map.pl/artykuly/
www.Almanach-litera.pl

Andrzej Rutyna

Urodzony w 1947 roku, wrocławianin. Fotografiją zajmuje się od lat 70. ubiegłego wieku. W latach 1979–1989 prowadził Wałbrzyską Galerię Fotografii. Członek ZPAF od 1985 roku.

Pracował jako pedagog w dziedzinie fotografii w Społecznym Liceum Sztuk Plastycznych ALA we Wrocławiu; wcześniej we Wrocławskich Szkołach Fotograficznych AFA (2000–2001) w PPSF Pho-Bos (do 2002) oraz ASPPiFA Abrys (od 2002). Otrzymał odznakę „Zasłużony Działacz Kultury”. Realizuje kreatywne fotografie z zakresu pejzażu, aktu, kompozycji strukturalnych, gry barwy i światła.

Wystawy indywidualne: *Foto-replay*, Wrocław, 1978; *Zapis kokosownia*, Niš, Jugosławia, 1984, Tuła 1987; *Śląski rapsod*, Wałbrzych, 1986; *Światło*, Wrocław, 1992; *Kompozycje w pejzażu, znaki, ślady...*, Wrocław 2006; *Body&Color*, Wrocław 2007. Brał udział w wielu wystawach zbiorowych. Prace w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum w Wałbrzychu oraz w zbiorach prywatnych w kraju i za granicą.

www.andrzej-rutyna.art.pl

Krzysztof Saj

Artysta jest absolwentem Międzynarodowego Forum Fotografii „Kwadrat” i Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku historia sztuki. Brał udział w wielu wystawach zbiorowych i indywidualnych m.in. we Wrocławiu, Łodzi, Berlinie, Lwowie. Jego fotografie były publikowane w magazynach „Format”, „Art&Business”, „Rita Baum”, „Odra”, „Almanach Sztuki”. Stale współpracuje z Ośrodkiem Kultury i Sztuki we Wrocławiu oraz pismem artystycznym „Format”. Domeną autora jest fotografia miejska.

Alina Ścibor

Absolwentka Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej, Wydziału Budownictwa Lądowego oraz Międzynarodowego Forum Fotografii „Kwadrat”. Zawodowo zajmuje się architekturą i projektowaniem wnętrz. Należy do Stowarzyszenia Architektów Polskich. Związana wcześniej z Wytwórnią Filmów Fabularnych we Wrocławiu — projektowała kostiumy filmowe i uczestniczyła w realizacji filmów polskich i zagranicznych. Tworzyła również autorskie kolekcje odzieży dla przemysłu oraz projekty unikatowe. Zajmuje się fotografią kreatywną i inscenizowaną, wyrażaną poprzez eksperyment formalny, odniesienie do innych sztuk, grę pomiędzy fikcją a rzeczywistością. Laureatka wielu konkursów fotograficznych. Autorka esejów o fotografii: *Autoportrety Marka Gardulskiego — symbolika lustra, Kadr fotograficzny jako dokument w „psychologii nieeeuklidesowej” Stanisława Ignacego Witkiewicza*. Od 2013 r. członkini ZPAF.

*Jest wreszcie trzeci rodzaj, który istnieje zawsze, mianowicie miejsce; jest ono niezniszczalne, oferuje pobyt w sobie wszystkim przedmiotom, które się rodzą, daje się dostrzec niezależnie od zmysłów przez pewien rodzaj rozumowania złożonego, z trudnością weni można uwierzyć, postrzegamy je jako coś w rodzaju sennego marzenia i mówimy, że każda rzecz istnieje z konieczności w pewnym miejscu, zajmuje pewną przestrzeń... (Platon, *Timajos, Kritias albo Atlantykt*, II poł. IV w. p.n.e.)*

Maciej Stawiński

Artysta zajmujący się fotografią, autor projektów artystycznych i dydaktycznych, kurator wystaw fotograficznych. Zajmuje się także dydaktyką fotografii. Uprawia autorską koncepcję fotografii. Rozciągnięte w czasie projekty fotograficzne (od 1978 r.) i eksperymentalne wideo

(od 1990 r.) realizuje w estetyce obiektów i obrazów zwizualizowanych, fotografii gestu oraz dokumentu fotograficznego. Programowo używa różnych technologii klasycznych, cyfrowych (od 2000 r.) i hybrydowych. Obszarem jego zainteresowań jest szeroko pojęta problematyka tożsamości kulturowej i społecznej. Mieszka i pracuje we Wrocławiu. Jego prace i dokumentacje można znaleźć w zbiorach publicznych: Instytut im. J. Grotowskiego, Wrocław; Paris Audiovisual, Paryż; Musée National d'Art Moderne Centre Georges Pompidou, Paryż; Muzeum Narodowe, Wrocław; Museu Comarcal de la Garrotxa, Olot, Hiszpania; Kunstverein Siegen, Siegen, Niemcy; Communication Gallery, Matsuyama, Japonia; Teatro Escola Célia Helena, Foliás D'Arte e Chuca Toledo, São Paulo, Brazylia; Royal Holloway, University of London; University of British Columbia, Kanada.

Jerzy Wiklendt

Urodził się w 1929 r. Z wykształcenia mgr inż. architekt urbanista. Fotografuje od 1957 r. Tytuł Artist FIAP (AFIAP) otrzymał w 1968 r. Członek ZPAF od 1978 r. Swoje prace prezentował na 18 wystawach autorskich, uczestniczył w wystawach międzynarodowych FIAP i poza FIAP oraz w wielu wystawach i konkursach ogólnopolskich i krajowych, prezentując ponad 1200 prac, zdobywając nagrody, medale i wyróżnienie honorowe FIAP. Jego prace znajdują się w muzeach we Wrocławiu, Majdanku i Jeleniej Górze. Ma stronę autorską w *Photographers Encyclopedia International*, wydanej przez Editions Camera Obscura w Genewie. Odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Dolnego Śląska”, Odznaką MKiS „Zasłużony Działacz Kultury”, Srebrną Odznaką Federacji Amatorskich Stowarzyszeń Fotograficznych w Polsce, medalami ZPAF na jego 40-lecie i „150-lecie fotografii” oraz dyplomem ZPAF „Za zasługi dla rozwoju fotografii polskiej”, Srebrnym Orderem Fotoklubu RP Stowarzyszenie Twórców „Zasłużony dla fotografii polskiej”. Otrzymał tytuł „Zasłużony dla Miasta Jeleniej Góry” i nagrodę Marszałka Dolnośląskiego „Za szczególnie osiągnięcia w dziedzinie kultury i za całokształt pracy twórczej w dziedzinie fotografii artystycznej”. Honorowy członek Towarzystw Fotograficznych: Wrocławskiego, Jeleniogórskiego, w których pełnił również funkcję prezesa, Fotoklubu RP Stowarzyszenia Twórców i ŚSAFITA. Mimo podeszłego wieku — 86 lat — nadal uczestniczy w wystawach i konkursach. Fotografuje architekturę, krajobraz i przejawy działalności człowieka w krajobrazie oraz uprawia reportaż i fotografię kreatywną, którą nazwał chemofotografią.

Iwona Wojtyca-Fronkiewicz

Urodzona w Brzegu, gdzie mieszka i pracuje prowadząc z mężem studio fotograficzne. Ukończyła Autorską Szkołę Wokalną Olii Szwajgier „Laboratorium Głosu” w Krakowie, następnie w roku 2001 Studium Fotografii „Pho-Bos”, w roku 2003 Wyższe Studium Fotografii „afa” we Wrocławiu. W 2006 roku ukończyła studia na Uniwersytecie Zielonogórskim z tytułem magistra sztuki spec. fotografia. Brała udział w wystawach indywidualnych w Polsce i za granicą. Od roku 2007 jest członkiem ZPAF. Fotografia jest dla niej obszarem refleksji i poszukiwaniem piękna w przestrzeni, która na pozór jest banalna i nieciekawa.

www.wojtyca-fronkiewicz.pl

Wojciech Zawadzki

Urodzony w 1950 r., uprawia fotografię od lat 70. Wyrwał duży wpływ na ukształtowanie się nurtu „fotografii elementarnej” (lata 70.) oraz „fotografii czyste” (lata 80). Członek ZPAF. Kurator galerii „Korytarz” Jeleniogórskiego Centrum Kultury. Wykładowca fotografii w Wyższym Studium Fotografii w Warszawie, Zielonej Górze, kierownik i wykładowca w Wyższym Studium Fotografii w Jeleniej Górze, wykładowca w Studium Fotografii „Kwadrat” we Wrocławiu. Autor wykładów za granicą m.in. w Danii. Od 1978 r. miał wiele wystaw indywidualnych, krajowych i zagranicznych, m.in. w galerii „Image” w Aarhus, galerii „Foto-Medium-Art” we Wrocławiu, „Małej Galerii” Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, galerii „Pusta” w Katowicach, galerii PF w Poznaniu, galerii B&B w Bielsku-Białej, BWA w Jeleniej Górze; uczestniczył w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych, m.in. *Biennale Fotografii Polskiej, Wokół dekady — fotografia polska 1990—2000, Kontakty* (wszystkie edycje od 1989 r.), *Znaki czasu*. W latach 1998—2008 zrealizował dwie duże autorskie wystawy *Moja Ameryka* i *Olszewskiego 11*, które były prezentowane w najważniejszych galeriach w Polsce. Jego fotografie znajdują się w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sztuki Współczesnej w Hünfeld (Niemcy), Śląskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej.

Waldemar Zieliński

Związany z Bystrzycą Kłodzką, Oleśnicą i Wrocławiem. Ukończył w 1979 r. fizykę doświadczalną na Uniwersytecie Wrocławskim oraz w 2000 r. fotografię na Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Fotografii w Warszawie oraz ZPAF. Od 1978 r. bierze udział w wystawach zbiorowych. Realizuje również projekty indywidualne, m.in.: *Moje fascynacje historią fotografii*, Bystrzyca Kłodzka 2012, *Silent Photographs*, Wrocław 2007, *Znaki. Ślady*, Wrocław 2004—2005, *Pejzaże możliwe*, Wrocław 2002, *Taśmy na koniec wieku*, Bystrzyca Kłodzka 1999, *Cienie rusz cienie*, Wrocław 1993—1997, *Mój teatr lalek*, Kłodzko 1993, *Thuste plamy*, Kłodzko 1992. Zajmuje się też dydaktyką fotografii. Publikuje prace z historii fotografii.

Biographies

Ewa Andrzejewska

Member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF). Graduate of the College of Photography in Warsaw. Together with Wojciech Zawadzki she manages the "Korytarz" ("Corridor") gallery program in Jelenia Góra and runs the College of Photography in Jelenia Góra. Ewa Andrzejewska organizes Jeleniogórska Wszechnica Fotograficzna (Jelenia Góra Photography Workshop) and the Mountain Photography Biennale. For several years she has participated in major Polish photography exhibitions at home and abroad, including *Biennale Fotografii Polskiej* (Polish Photography Biennale), *Wokół dekady — fotografia polska 1990–2000*, *Kontakty* (Around the Decade — Polish photography 1990–2000, Contacts) (in all editions since 1989), *Festiwal polskiej fotografii w Bratysławie* (Festival of Polish photography in Bratislava), *Polska fotografia w XX wieku* (Polish photography in the twentieth century) (exhibition prepared on the occasion of the 60th anniversary of ZPAF), *XX wiek w fotografii polskiej. Z kolekcji Muzeum Sztuki w Łodzi* (Twentieth Century in Polish Photography. From the collection of the Museum of Art in Łódź) in Tokyo. Ewa Andrzejewska is an author of numerous individual exhibitions presented in the years 1985–2006 in Poland, including such galleries as "Korytarz" ("Corridor") in Jelenia Góra, FF in Łódź, PF in Poznań, "Pusta" ("Blank") in Katowice, B & B in Bielsko-Biała, BWA in Jelenia Góra, "Mała Galeria" ("Little Gallery") ZPAF and the Centre for Contemporary Art in Warsaw, "Foto-Medium-Art" in Wrocław, Ethnographic Museum in Wrocław, PI in Gdynia, and abroad, including Denmark, Guatemala, France, Germany and Austria. She is also interested in broader aspects of ecology, which led to her participation in the *Ekologia w obiektywie 2006* (Ecology through a viewfinder) exhibition presented in the urban areas of Warsaw, Gdynia and Wrocław. Her photographs can be found in collections of the National Museum in Wrocław, Museum of Art in Łódź, Museum of Photography in Odense (Denmark), "Le Parvis" (France), Museum of Modern Art in Hünfeld (Germany).

Czesław Chwyszczuk

Born under the sign of Leo in 1951, Chwyszczuk is active in the areas of photography, film and multimedia installations. In 1983 he graduated from the faculty of photography of the Polish National Film, Television and Theatre School in Łódź. He is a co-founder of the photographic groups named *Format* (1972–1978) and *Ambalangua* (1979–1983). As his main area of interest is the relationship between recorded material and memory, he creates images that interact with the audience. Since 1984, Chwyszczuk has been a member of the Association of Polish Art Photographers and the Polish Filmmakers Association. His artistic output covers a number of exhibitions, individual and group activities. As a camera operator, Chwyszczuk has made dozens of films (documentaries, feature films, cartoons and commercials). His works remain in the collections of the National Museum in Wrocław, International Triennial of Graphic Art, Museum of the City of Wrocław, Academy of Fine Arts in Wrocław, and in private collections. He is currently a professor at the Faculty of Media Art at the Eugeniusz Geppert Academy of Fine Arts in Wrocław.

Zdzisław Dados

Zdzisław Dados has been involved in photography for over 50 years. He spent his youth in

Lublin, where he was an active member of the Castle Photoclub in the 1960s. The artist became a member of ZPAF in 1979. In the 1980s Dados was engaged in advertising photography in the USA. The artist has lived in Wrocław since 1987. He is interested in landscapes and nature. His works have been displayed at over 250 exhibitions in Poland and abroad and he is an author of 29 individual shows. His works can be found in private collections and the National Museum in Wrocław.

Sławoj Dubiel

Sławoj Dubiel was born in 1964 in Tarnowskie Góry. He pursued higher and specialised education in Opole, where he lives and works. He shows his works at original and curator-supervised exhibitions, attracting a lot of interest from various audiences, including photography critics. A holder of two scholarships granted by the Minister of Culture and National Heritage, Sławoj Dubiel creates mostly black-and-white photographs of post-industrial spaces and classic photographs of landscape. He records and documents changes taking place in the life of the region. Dubiel is an author of photographic cycles documenting a post-industrial area of Groszowice cement plant (2002), folk culture of Opole Silesia (2004), historical buildings of Paczków and Buczyna (2007) and National Memorial Sites in Łambinowice (2012). Member of the Association of Polish Art Photographers (2000), since 2011 the artist has co-authored Photographic Workshop Foundation 2.8, helping to organise the Opole Photography Festival.

Andrzej Dudek-Dürer

He is one of the most original, consistent and recognizable personalities of the contemporary Polish art. A performer, photographer, graphic artist, composer and musician frequently working with electronic instruments and media, Dudek-Dürer is active in a variety of fields of expression — he creates installations, sculptures, is engaged in environmental activities, instrument building, metaphysical and telepathic activity, antipoetry or mail art in a constant process of creation and documentation of his own image as well as mental pursuits. [...] He has presented his works and gave lectures at such institutions as the Art Institute in Chicago, Academy of Art College in San Francisco; Conservatorio Nacional de Musica in Mexico City, School of Art Ottago Polytechnic in Dunedin (New Zealand); City Art Institute in Sydney, University of California, Berkeley, University of Fine Arts in Gdańsk, or Contemporary Arts Centre in Warsaw. Dudek-Dürer received a scholarship of the Ministry of Culture in 2002 and a scholarship of the Ministry of Culture and National Heritage in 2011. Three years later the artist won an award of the Minister of Culture and National Heritage for his outstanding contribution to the Polish culture as well as an award of the Lower Silesia Province Governor for his remarkable achievements in the field of culture. [...]

His works and artistic documentation can be found at the National Museum in Warsaw, National Museum in Wrocław, Museum of Arts in Łódź, collection of the Lower Silesian Gallery of Fine Arts, Stedelijk Museum in Amsterdam, Museum of Modern Art w New York, Tate Gallery in London, City Art Institute Library in Sydney, and the School of the Art Institute of Chicago.

www.a.dudek.durer.artwroc.com

A biographical note prepared by Krzysztof Dobrowolski, WRO Art Centre (excerpt).

Alek Figura

Born in Opole (1950), member of ZPAF since 1987 (ID no. 629). Figura works at the University of Fine Arts in Wrocław. In the years 1996–2014 he was a member of the editorial board of "Format" Art Magazine. He represented the Polish neo-avant-garde photography. In the years 1976–1981 Figura cooperated with the Wrocław F-M-A gallery, was a co-founder and member of the creative group of Foto-Medium-Art Seminar. In 1998 he received a scholarship of the Minister of Culture and National Heritage. Figura has participated in numerous individual and collective exhibitions at home and abroad. His works are found in the collections of the National Museum in Wrocław, the Ossoliński National Institute and private collections. Major exhibitions: *Struktury* (Structures), Wrocław Gallery of Photography (1977); *Biennale Sztuki Młodych* (Young Art Biennale), Sopot (1978); *Czas* (Time) Gallery "Kitano", Kobe, Japan (1979); *Biennale Sztuki Młodych 80* (Young Art Biennale 80), BWA, Łódź; *Media i poznanie* (Media and cognition), "Ai" gallery, Tokyo, Japan; *Wyprawa do kresów fotografii* (Expedition to the limits of photography), the Polish Institute, Stockholm, Sweden; *Międzynarodowe Biennale Grafiki* (International Biennale of Graphic Arts), Palace of Arts, Kraków (1980); *Extended Photography*, International Biennale of Photography, Wiener Secession, Vienna, Austria (1981); *Polska fotografia intermedialna* (Polish intermedia photography), BWA, Poznań; *Osobowości fotografii intermedialnej* (Personalities of intermedia photography), Centre for Contemporary Art, Warsaw (1988); *Konceptualizm. Medium fotograficzne* (Conceptualism. Photographic medium), Museum of the City of Łódź, Łódź (2010); *Syros* ATR 2011, Nieborów Museum — branch of the National Museum in Warsaw, Nieborów 2012; *The Truth*, FONS Gallery, Pardubice, Czech Republic, 2013; *Metaphors of Reality*, DCF, Wrocław, 2014; 27 ART-EKO, BWA Kielce, 2014.

Tomasz Fronckiewicz

A graduate of the University of Fine Arts in Wrocław. Holder of a DAAD scholarship (Braunschweig, Germany) and a scholarship of Z. Podkański, Minister of Culture and Fine Arts. Member of KiT Living Poets' Society in Brzeg and an artistic group named Kontynuacja i Sprzeciw (Continuation and Opposition). Together with his wife Fronckiewicz runs a photographic studio. Cultural promoter, member of the Polish Artists Association (Wrocław Division) and Association of Polish Art Photographers (ZPAF) — Lower Silesian Division.

What fascinates me as regards dualism is Aristotle's theory according to which the existence of contrary internal beings: existence and non-existence, good and evil, light and darkness, does not shatter unity but only excludes contradiction. The essence in dualism is matter and form. Forms cannot exist without matter, whereas matter without a form would not have any shape, movement or other features; it would be a pure chaos.

Barbara Górniak

Art graduate of the University in Zielona Góra and AFA College of Photography in Wrocław. Member of ZPAF. Lives and works in Wrocław. The main fields of her work include documentary, natural, portrait, and subjective photography. In the artist's opinion, photography is a constant effort, creative imperative to consolidate her own observations and experiences. Photographic

series: *Zamki dolnośląskie* (Castles of Lower Silesia) (2001), *Rzeczywistość symboliczna* (Symbolic reality) (2005), *Złudzenia* (Illusions) (2008), *Obecność* (Presence) (2009), *Sztuka przetrwania* (Art of survival) (2010), *Drzewo życia* (The tree of life) (2010), *Znaki czasu* (Signs of time) (2010), *Pustynia* (Desert) (2011), *Powrót Daisy* (Daisy's return) (2012), *Kształt teraźniejszości* (The shape of the present) (2012) *Dusze błądzące — Zamek Czocho* (Stray souls — Czocho Castle) (2013), *Egzystencja* (Existence) (2013), *Nokturny wrocławskie* (Wrocław Nocturnes) (2014), individual and collective exhibitions. Her exhibition entitled *Kościół Pokoju na Dolnym Śląsku* (Churches of Peace in Lower Silesia) (2013) was presented in Lower Silesia, Austria, German towns and Brussels. Her photographs are published in albums, catalogues, magazines and on websites. She helps to organise and coordinates activities undertaken to promote photography, such as an outdoor photographic workshop entitled *Wobec miejsca i czasu... (At a Place and Time)*. Barbara Górnjak participates in exhibitions of the Lower Silesian Division of the Association of Polish Art Photographers, held annually and after outdoor workshops.

Waldemar Grzelak

I have been a photographer since 1967. I am a member of Association of Polish Art Photographers. What attracts me in life is nature and the realism that accurately depicts it. Retaining reality, I depart from a full and true presentation of what I see, I simply do not copy nature. There is no authenticity in my pictures. Instead, I emphasize the mood which determinates a conscious selection of a painting style, one that is the closest to my sensitivity. I like to look at the world as a painter, but my photographs do not pose as paintings but are their pastiche. I am an author of individual and collective exhibitions in Poland and abroad and have won many awards.

www.wenafotoart.pl

Zenon Harasym

Born in 1941 in Borysław, Harasym graduated from the Wrocław University of Technology in 1964 and received a PhD at the Institute of Electrical Metrology at the Wrocław University of Technology in 1976. ZPAF member since 1978. Since 1994 Harasym has used the alias Nez O'Hara. Co-founder of the artistic groups named *sześć* (six) (1961–1962) and *Odra-65* (1965). The artist has participated in over 310 collective exhibitions at home and abroad, winning numerous awards. His artistic achievements include sixty individual exhibitions. In 2009 he was awarded „Merit for Polish Culture” by the Minister of Culture and National Heritage. His works can be seen in the collections of the National Museum in Wrocław, Museum of Sport in Warsaw, Liptovsky Museum in Ružomberok (Slovakia), Zeiler Photo und Film Museum in Zeil am Main (Germany). The artist's biography is published in *Encyclopédie internationale des photographes de 1839 à nos jours*, Neuchâtel 1997, *Anthology of Polish Photography 1839–1989*, Lucrum, Bielsko-Biała 1999, *Biographical Dictionary of Polish Photographers 1846–2006*, ZPAF, Warsaw 2008. For over thirty five years Harasym has been collecting old photographs. He is a member of the Association of Historians of Photography and an author or co-author of ten books on the history of photography and guidebooks for collectors of old photographs.

Roman Hlawacz

Born on 8 April 1944 in Tarnopol. Member of the Association of Polish Art Photographers since 1985. The artist cultivates studio and outdoor photography, values the portrait as “a world of passion”, loves photographing street life, recording the many faces of the modern world and cultural diversity, constantly searching for new forms of photographic narrative, but still the main theme of his work is the human being. Hlawacz travels to many countries of Europe, Asia, South America and Africa, which yields numerous photographic exhibitions. From 1983 to 1984 he spent a creative holiday in Caracas in Venezuela where he presented two individual exhibitions: *Ventanas y Puertasy de La Guaira* (Windows and Doors of La Guaira) and *Inscripcion fotografica* (Photological Record). The artist is an author, co-author and editor of numerous books and albums, such as *Opole Silesia — Monuments and Nature* (2000), *Moszna — Castle and Park* (1996, 1999), *Fiftieth Anniversary of ZAK* (1998), *Saint Anna Mountain* (2003), *Nature of Opole Silesia* (2003), *Opole — Miasto, Stadt, Town* (2004), *Opole Silesia — Heritage and the Present* (2005), *Almanac of Opole Photography* (2008), *Architecture of Opole in the City's History* (2008), *Opole Region from the Bird's Eye View* (2008), *Opole Silesia Tourist Attractions* (2008).

Hlawacz used to work as a photojournalist and expert in photographic and filming documentation, photographing such industrial facilities as Blachownia Chemical Plant, Institute of Heavy Organic Synthesis, Azoty Chemical Plant in Kędzierzyn-Koźle, Belchatów Power Plant, Izostal and Andrzej Mill in Zawadzkie, Instal in Opole, cement plants of Górażdże and Strzelce Opolskie, Metal Plant in Osowiec and Opole Power Plant from the beginning until the end of its construction, focused on industrial and aerial photography.

His achievements include over 70 individual exhibitions and participation in 500 collective photographic exhibitions and film contests in Poland and abroad. The artist has won numerous awards and distinctions, displaying his works in several countries, e.g. Austria, China, Korea, Brazil, Belgium, Denmark, France, Germany, Czech Republic, Spain, Venezuela and Hungary.

For over 50 years Hlawacz has participated in the cultural life of Opole Silesia as an organiser and co-organiser of activities aimed at promoting the region.

www.hlawacz.pl

Daria Ilow

A photography faculty graduate of Higher Studies of Photography at the University of Fine Arts in Gdańsk. Since 2009 a member of the Association of Polish Art Photographers. Daria Ilow has participated in numerous collective and individual exhibitions. The artist lives and works in Wrocław.

E-mail: daria.ilow@gmail.com, Web Gallery: <http://cargocollective.com/dariailow>

Paweł Janczaruk

Born in 1964. Photographer, organizer of the Fotowidzenia Workshop, co-founder of a school called Only Photography — True School of Photography. Janczaruk runs a ZUTW Photographic Education Workshop of the group named Fotograficzna Fabryczna and Fotokrates. His work includes pinhole photography and alternative techniques (special and noble). In 1999

he received the title of the Artist of Polish Photoclub. In 2003 Janczaruk was elected to become a member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF). Member of the "One Day Gallery" Program Board and OFFO. Author of 36 individual exhibitions and participant of more than 470 collective exhibitions, who received 75 awards. The artist was awarded the Bronze Medal of the Polish Federation of Photographic Societies, Gold Medal of the Lubuskie Culture Society and Silver Medal "Merit for Polish Photography". His works can be found in private collections in Poland, the Netherlands, Germany, France, the Czech Republic and Belgium. Juror at photographic competitions in Poland and Germany. Author of *Wszystko, co chcę powiedzieć o otworkach, RetroFotografia, czyli dawne techniki fotograficzne, Wszystko, co wiem o technikach fotograficznych* (Everything I want to say about the pinholes, RetroPhotography or old photographic techniques, Everything I know about photographic techniques) and a mini-album entitled *Puchelki, kiedy życie było piękne — lomagrafie z puchelkami, Jest taki samotny dwór* (Plush creatures: when life was beautiful — lomography with plush creatures, There is such a lonely manor), and together with Barbara Panek *Gdzie przydrożny Chrystus stał* (Where a roadside Christ has stood) and *Zielona Góra — cztery odstony* (Zielona Góra — four views).

Ryszard Kopczyński

Living and working as a photographic designer in Germany for nearly 30 years, he is a member of the German photography association DGPh (since 1993) and the Association of Polish Art Photographers — ZPAF (since 1998). Kopczyński has been running a conceptual photography studio for 28 years. Apart from his creative professional work (for instance, the concept and making of calendars for such customers as Daimler, Hasselblad, Mercedes Benz, Toshiba or Vorwerk), he carries out original photographic projects published mainly in the form of large format calendars. His most important works: *Weitundbreit* a series of original, panoramic wall calendars — 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014; *Reisen mit Holga* and *Zuhause mit Holga* a series of calendars made with a Holga analogue camera — 2003, 2004, 2012. He exhibited his works in galleries in many countries.

www.kopczynski.de, www.paularyszard.com

Krzysztof Kowalski

Born in 1967. A member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF) since 2007. Kowalski has been engaged in photography since 1994 (yet started to experiment with photography in the mid-1980s). In the effect of his experiments on form and substance he discovered a unique way of the processing of colour prints. The results were presented at *The time of trial* exhibition in 2001 and *Christophoros* in 2004. By creating thematic photographic series he asks questions concerning theology, ethics and sociology. A man, in the artist's opinion, has a value of his own but Kowalski investigates his existence with a reference to the Creator. The absolute is a starting point for his research both in the sphere of the sacred and the profane. He employs frequent auto-creations in front of the objective in order to highlight the authenticity of his personal experiences in the scope of the topics he touches. These actions take up the gauntlet against the modern, computerized, consumption-centred civilization. He draws inspiration from

Judeo-Christian roots simultaneously taking advantage of such philosophical schools as personalism and dialogism, especially Erich Fromm and his opinions on the question of love.

Major photographic cycles: *Czas próby (Trial Time)*, 2001; *Christophoros*, 2004; *Między nocą a nocą (Between Night and Night)*, 2006; *Sztandary tożsamości (Banners of Identity)*, 2007; *Bliski i obcy (Friendly and Foreign)*, 2008; *Pejzaż bez twarzy (A Landscape without a Face)*, 2009; *Trwałość i przemiana (Permanence and Reconstruction)*, 2010; *Twarze do wynajęcia (Faces to Hire)*, 2011; *Suma wydarzeń (Sum of Events)*, 2009–2012; *Twórcza moc idei (Creative Power of Ideas)*, 2012–2013.

Krzysztof Kuczyński

Born in 1964 in Wrocław. Graduate of the College of Photography in Warsaw (diploma in 1989, supervisor: Jerzy Lewczyński). Member of the Association of Polish Art Photographers since 2009. Teacher of photography in the Secondary School of Applied Arts in Jelenia Góra since 2012. Author of several individual exhibitions: *Fotografia* (Photography), JTF, Jelenia Góra (1984); *Zwykłe fotografie* (Ordinary photographs), Jelenia Góra, Świdnica, Wałbrzych (1986); *Auto-fotografia* (Auto-photography), "Korytarz" ("Corridor"), Jelenia Góra, "Klatka" ("Cage"), Lwówek Śląski (1991); *Dotykając* (Touching), "Korytarz" ("Corridor"), Jelenia Góra (1996); *Egzystencje* (Existences), BWA, Jelenia Góra (2011); *Zwykłe fotografie, "Za Szafą"* (Ordinary photographs, "Behind the Wardrobe"), Wrocław (2011); *Egzystencje* (Existences), "Pusta" ("Blank"), Katowice, 2011. Participant of many collective exhibitions at home and abroad. Winner of the Grand Prix during the 14th Mountain Photography Biennale in 2006 in Jelenia Góra, Second Prize in the 27th "Mountain Landscape" J. Sunderland International Photography Competition in 2007 in Nowy Targ.

Stanisław Kulawiak

Born in 1954. He attended primary school in Bobrowniki nad Prosną and high school in Ostrzeszów. In 1973–1979 he studied at the Faculty of Electrical Engineering, Automatics and Electronics at Cracow's AGH. He has been involved with photography since 1974, first running the Student Photography Agency, and two years later establishing the Creative Group SEM and Photography Gallery at Jaszczury with his friends. In 1980 he became a member of ZPAF (Association of Polish Art Photographers). He's the author of numerous exhibitions and publications. He is co-owner of the Oficyna Wydawnicza Kulawiak.

www.stanislaw.kulawiak.pl

Jacek Lalak

Born in 1948 in Gorzów Wielkopolski. Artistic photographer, member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF). Lalak graduated from the Poznań University of Technology (specializing in lighting technology). The artist has been engaged in photography since 1971, taking part in many contests and exhibitions both in Poland and abroad. As a photographer he participated in two pilgrimages of pope John Paul II to Poland. He co-operated with such artistic groups as Format, Team 4+ or Foto-Medium-Art. Lalak is an author of numerous individual exhibitions the most important of which is a three-part presentation named *Tracks* (Memory-Touch-

Exposures) and the most recent BERCELONA 1926. In his works he uses pinhole cameras, which he builds by himself, and a dichromate gum technique. He teaches these difficult techniques to young students at the Copernicus Community Centre in Wrocław, where he works as a photography instructor. For many years he worked for photography schools in Wrocław (Pho-Bos, AFA). The artist was awarded a medal of the Lower Silesia Province Governor for his remarkable achievements in the field of culture and his overall contribution to artistic photography.

Adam Lesisz

Born in 1948 in Wrocław, Lesisz graduated from the Electronics Faculty of the Wrocław University of Technology (1970). He has been interested in photography since he was a student. In 1968 he co-founded the Student Photographic Agency. Member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF) since 1984 (ID number 582). In his opinion, the most essential component of photography is its documentary nature, therefore he tries to combine it with autonomous aesthetics of a direct photographic image.

Marek Likszet

A graduate of Maria Skłodowska-Curie University in Lublin, where he studied graphic arts and was taught by Prof D. Kołwzan-Nowicka (1980). Likszet's work encompasses workshop graphics and photography. He has worked as an art teacher at such institutions as Photography College and JCK School of Photography in Jelenia Góra, ZSRA Senior High School of Art in Jelenia Góra, "Kwadrat" BWA International Photography Forum in Wrocław, Summer Photo-School – The House of Photography in Poprad (Slovakia), UNESCO-Studiengang Kultur und Management – Institut für Kulturelle Infrastruktur (Sachsen). He conducted artistic workshops and seminars in Denmark, Germany, Slovakia, Finland and Poland. Likszet participated in over 160 national and international exhibitions and is an author of 30 individual shows.

His works can be found in: National Museum in Wrocław, National Museum in Szczecin, Karkonosze Museum in Jelenia Góra, Museum-Castle in Malbork, Staatliches Museum Schloß Burgk/Burgk Saale (Germany), BWA Gallery in Jelenia Góra, National Museum in Lublin, City of Valkeakoski (Finland), National Library (Iconographic Department) in Warsaw, National Art Gallery in Łódź, Museum of Modern Art in Hünfeld (Germany), Le Parvis (France), ZPAF Small Gallery - Contemporary Art Centre in Warsaw, House of Photography in Poprad (Slovakia), House of Photography in Prague (Czech Republic).

Jarosław Majcher

Born in 1961, photographer and member of ZPAF (ID no. 954), graduate of the Post-Secondary School of Cultural Animation in Opole and Pedagogical University of Opole (master thesis: *The Image of the Mountains in Photography, Painting and Film*). Lecturer in film theory and practical knowledge of photography in the National School of Culture, Education and Librarianship in Opole. Journalist, photojournalist and editorial secretary of *Gazeta Opolska* (Opole City Daily) (1989–2000). Graphic designer and DTP expert. Author of several albums depicting the most interesting sightseeing regions of Poland. His latest book entitled *Tatry. Śladami pierwszych tu-*

rystów i fotografów (Tatra Mountains. In the Footsteps of The First Tourists and Photographers) is a summary of his Tatra photography as well as image comparison of modern and archival photographs from the years 1859–1939. His two works displayed at the "Dualism of Photography" exhibition were created quite far away from the Tatra Mountains but are very close to the author's current concept, because landscape is perceived as an abstract game of excessively harsh colours and a flattened geometry of perspective. This is a somewhat different philosophy compared to that presented in the Tatra photography book, but we should never say "never"...

Ewa Martyniszyn

The artist studied at the University of Fine Arts in Poznań, Department of Multimedia Communications (1998–2004), getting her BA and MA degrees with honours. Martyniszyn graduated from the National Post-Secondary Education College of Cultural Animation and Librarianship in Opole, majoring in photography (1996–1998). She is a lecturer at the Media Arts Department of E. Geppert University of Fine Arts in Wrocław and a teacher at the National Post-Secondary Education College of Cultural Animation and Librarianship in Wrocław. A member of ZPAF since 2005, Martyniszyn conducted training courses in traditional and digital photography techniques, photo workshops and outdoor photography courses. She was an exhibition curator and participated in numerous photographic exhibitions in Poland and abroad. Her works have been published in books and magazines concerning photography and art. Since 2004 she has been interested in wedding portraits, writing about them, collecting them and creating contemporary wedding portraits in her Studio of Photography and Wedding Portraits.

www.emonidla.pl

Marek Maruszak

Born in 1952 in Opole. Professionally engaged in photography since 1970. A member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF) since 1991.

Janusz Moniatowicz

Born in 1958, Janusz Moniatowicz is a graduate of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź and the FAMU Film Academy in Prague, where he graduated from prof. Jan Šmók's Department of Creative Photography. The subject of his final thesis was the history of the Polish photography of Lviv. His photographs can be seen in a number of publications and albums. He also edited many publications. His works are found in many collections including: Victoria and Albert Museum in London, UMRUM Prague, Spišské Museum in Levoča (Slovakia), Artists Gallery in Spišská Nová Ves (Slovakia), Ceramics Museum in Bolesławiec, Karkonosze Museum in Jelenia Góra, BWA in Jelenia Góra and in many private collections. Moniatowicz is an author of several individual exhibitions and a co-author of dozens of collective exhibitions. He has received many awards and certificates of distinction in competitions and exhibitions at home and abroad. Since January 2007 Moniatowicz has been in charge of the Karkonosze Division of the Association of Polish Art Photographers in Jelenia Góra. In 2012 he was awarded a medal "Merit for Polish Culture" by the Ministry of Culture and National Heritage.

Janusz Piotr Musiał

A photographer, film-maker, cultural expert, artist using various media. Since 2015 a lecturer at Krzysztof Kiesłowski Faculty of Radio and Television at the University of Silesia in Katowice. Member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF) since 2005. University teacher since 2006 (photography, film, multimedia). Supervisor of graduation projects regarding photography, film and new media (since 2010). Participant in more than 10 conferences and seminars (theses, lectures, papers). Curator of over 50 individual and thematic collective exhibitions. Author of over 50 texts and reviews about photography and new media. Author of experimental films devoted to analysis and interpretation of ultimate statuses and interrelations between photography, animation and film. Creator of documentaries dedicated to artists and their works. Author of more than 150 individual and collective exhibitions and presentations, including over 20 individual thematic exhibitions.

Piotr Maciej Nowak

An experienced and passionate photographer, experimenting with content, form and technique. While making his artistic statements, Nowak avoids reality and frequently employs orthovision of metastates of para-reality. Arranged in cycles, sets of his works have been displayed at individual and collective exhibitions. The most important ones are: *Poszukiwane* (Wanted) (2014), *Skamieliny* (Fossils) (2013), *Fotografia chromatyczna* (Chromatic Photography) (2013), *Negatywy cyfrowe* (Digital Negatives) (2013), *Kicz-Act* (Kitsch-Act) (2012), *Neurony historii* (History Neurons) (2011), *Herby i totemy* (Emblems and totems) (2011), *Spotkania* (Meetings) (2010), *Fotorysunki* (Photodrawings) (2009), *Nostalgia* (2008), *Fotografia fourierowska* (Fourier Photography) (2007), *Ukradzione zdjęcia* (Stolen photographs) (2006), *Nie na żarty* (Not for fun) (2005), *Własne ślady* (Own traces) (2004), *FOTO-MEDIUM-ART, dedicated to Jerzy Olek* (2004) *Fotografia chromoskedastyczna* (Chromoskedastic photography) (2003), *Autoportrety* (Self-portraits) (2002), *Koła i kwadraty* (Circles and squares) (2001), *Technika pseudosolaryzacji wielokrotnej* (Multiple solarization technique) (2000), *Ładne zdjęcia* (Nice pictures) (1999), *Nieudane zdjęcia* (Failed pictures) (1998), *Ćwiczenia plenerowe* (Outdoor exercise) (1997), *Niepierwsza miłość* (Not first love) (1996). Now he exhibits a set of works in the series entitled "Dualism of Photography."

Wacław Ropiecki

A graduate in mathematics and a member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF) since 1977, Ropiecki belonged to and co-founded the Format Group and collaborated with the Foto-Medium-Art and Permafo galleries as well as animators of Strych, Konstrukcja w Procesie and Łódź Kaliska from the city of Łódź. In the years 1980-1985 the artist created works known as TOWARDS LIFE THROUGH ART. In 1981, in protest against the imposition of martial law in Poland, he named all his works Travelling Gallery MORE LIGHT! avoiding official places of exhibition, he would carry his works collected in his Books and show them in private homes, offices, studios, etc.

His Travelling Gallery has undergone many changes and now consists of the following projects: ONLINE VERSION OF THE GALLERY sending virtual items from his MORNING COFFEE!

Collection of Sketches, Projects and Scenarios; Travelling Gallery ARCHIPELAGO containing images of personalities from the world of art, culture and science, who read his MORNING COFFEE! MORNING COFFEE!, when displayed at higher stages in places of exhibition, takes a form of spatial fractals which contain spaces only partially available to the public; they are built with photographs, texts, painting gestures, sculptures, ready-made, videos, installations, etc.; Travelling Gallery HARBOUR is a place of a long-term and regularly updated exhibition of MORNING COFFEE! and ARCHIPELAGO; RUSSIA UNKNOWN – a series of exhibitions and lectures about the daily lives of people living in unusual conditions, based on the artist's experiences of living in this country for many years; Gallery ARCHIVE makes previously completed items available to the public.

Wacław Ropiecki's works have been displayed at numerous individual and collective exhibitions in Poland and abroad. His works can be found in museums and private collections in Europe and the USA. ANTIEXHIBITION, DON'T LOOK AT WHAT IS VISIBLE, National Museum, Wrocław, March 2014; SMOKED HERRING'S WARNING, AT A PLACE AND TIME... IV, ZPAF, Arsenal City Museum, Wrocław, August 2014; Travelling Gallery ARCHIPELAGO, Contemporary Museum in Wrocław, October 2014; MARIAN STRIPPED NAKED, Metaphors of Reality, ZPAF, DCF Domek Romański, Wrocław, January 2015; Natural Science Museum, Jelenia Góra, March 2015; DON'T LOOK AT WHAT IS VISIBLE, 50/50/50, BWA Kielce, March 2015; OLD OBJECTS' MANIFESTO, Galeria Jadalnia, Wrocław, March 2015; TRAVELLING GALLERY ARCHIPELAGO HARBOUR; SKIBA, Wrocław, May 2015; CAN YOU SURVIVE WITHOUT A MORNING COFFEE!?, Hauptmann Brothers' Museum, Szklarska Poręba, June 2015; SELF-THERAPY SESSIONS DATING BACK TO 1976, from a series entitled TOWARDS LIFETHROUGH ART; Dzikie Pola. Wild Fields. History of Wrocław Avant-Garde, CBWA Zachęta, Warsaw, June 2015, Kunsthalle Koszyce, Slovakia, October 2015;

Virtual Harbours of the Travelling Gallery: www.wroclaw.q-mapa.pl/artykuly/
www.Almanach-litera.pl

Andrzej Rutyna

Born in 1947, based in Wrocław, a photographer since the 1970s. In the years 1980–1989 Rutyna managed the Wałbrzych Photographic Gallery. A member of the Association of Polish Art Photographers (ZPAF) since 1985. He worked at the ALA Artistic Community High School as a photography teacher; previously at AFA Photography Schools in Wrocław (2000–2001), Private School of Photography Pho-Bos (until 2002) and ASPPIFA Abrys (since 2002). Rutyna received a Distinguished Culture Activist Medal. His creative photography pertains to landscapes, nudes, structural compositions and games of light and colour.

Individual exhibitions: *Foto-replay*, Wrocław, 1978; *The Recording of Carbonization*, Niš, Yugoslavia, 1984, Tula 1987; *Silesian Rhapsody*, Wałbrzych, 1986; *The Light*, Wrocław, 1992; *Compositions in Landscape, Signs, Traces...*, Wrocław 2006; *Body&Color*, Wrocław 2007. The artist participated in numerous collective exhibitions and his works can be found in collections of the National Museum in Wrocław, Museum of Wałbrzych and private collections in Poland and abroad.

www.andrzej-rutyna.art.pl

Krzysztof Saj

Krzysztof Saj was born in Wrocław in 1982. He is a graduate of the "Kwadrat" International Forum of Photography but he also graduated in the History of Art at the University of Wrocław. Saj is also a member of the Association of Polish Art Photographers. Specializing in urban photography, he has participated in many collective and individual exhibitions in Wrocław, Łódź, Berlin, Gorzów and Lviv. His photographs were published in "Format", "Art&Business", "Rita Baum", "Odra" and "Art Almanac". He collaborates with the Centre for Culture and Arts and an artistic magazine named "Format". The artist is mainly interested in urban photography.

Alina Ścibor

Art graduate of the Wrocław University of Technology (Faculty of Civil Engineering) and the International Forum of Photography "Kwadrat" ("Square"). Working in the field of architecture and interior design, Ścibor is a member of the Association of Polish Architects. Previously associated with the Feature Film Studio in Wrocław, the artist designed film costumes and participated in the production of Polish and foreign films. Ścibor also created her signature collections of clothing for industry and unique designs. Her work revolves around creative and staged photography, expressed through a formal experiment, a reference to other arts, a game between fiction and reality. Winner of many photographic competitions. The author of essays on photography: *Autoportrety Marka Gardulskiego — symbolika lustra* (Self-Portraits of Marek Gardulski — mirror symbolism), *Kadr fotograficzny jako dokument w „psychologii nieeuklidesowej” Stanisława Ignacego Witkiewicza* (Photo frame as a document in "non-Euclidean psychology" of Stanisław Ignacy Witkiewicz). ZPAF member since 2013.

*And there is a third nature, which is space, and is eternal and admits not of destruction and provides home for all created things, and is apprehended without the help of sense, by a kind of spurious reason, and is hardly real; which we behold as in dream, say of all existence that it must be of necessity be in some place and occupy a space. . . (Plato, *Timaeus, Critias or Atlantic*, the second half. IV C. BC)*

Maciej Stawiński

An artist involved in photography, an author of artistic and teaching-oriented projects, a curator of photographic exhibitions. As a teacher of photography, Stawiński cultivates a unique, signature concept of photography. His photographic projects extended in time (since 1978) and experimental video (since 1990) focused on the aesthetics of objects and visualized images, gesture photography and photographic documents. Stawiński uses different technologies including classic, digital (since 2000) and hybrid. The area of his interest is broadly defined by issues of cultural and social identity. Stawiński lives and works in Wrocław. His works and documentation can be found in public collections: Institute of J. Grotowski, Wrocław; Paris Audiovisuel, Paris; Musée National d'Art Moderne Centre Georges Pompidou, Paris; National Museum, Wrocław; Museo Comarcal de la Garrotxa, Olot, Spain; Kunstverein Siegen, Siegen, Germany; Communication Gallery, Matsuyama, Japan; Teatro Escola Célia Helena, Folias D'Arte e Chuca Toledo, São Paulo, Brazil; Royal Holloway, University of London; University of British Columbia, Canada.

Jerzy Wiklendt

Born in 1929, Wiklendt holds a master's degree in urban architecture. Photographer since 1957, received an AFIAP award in 1968. Member of ZPAF since 1978. His works were presented at 18 exhibitions, participated in international FIAP exhibitions and non-FIAP shows, numerous national and international exhibitions and competitions, presenting more than 1200 works, winning awards, medals and honorary FIAP awards. His works are on display in museums in Wrocław, Majdanek and Jelenia Góra. Wiklendt is listed in *Photographers Encyclopaedia International* published by Editions Camera Obscura in Geneva. Wiklendt was awarded a Gold Cross of Merit, a Gold Medal of "Merit for Lower Silesia", MKiS Badge "Merit for Cultural Activist", a Silver Medal of the Federation of Associations of Amateur Photography in Poland, ZPAF medals on his 40th anniversary and the jubilee of "150 years of photography", a ZPAF diploma "For contribution to the development of Polish Photography", a Silver Medal of the Polish Photoclub Association "Merit for Polish Photography". The artist also received a "Merit for the City of Jelenia Góra" and an award of the Governor of Lower Silesia "For outstanding achievements in the field of culture and for lifetime achievements in the field of art photography". Honorary member of Photographic Societies of Wrocław and Jelenia Góra, where he also served as President of the Association of Polish Photoclub and ŚSAFITA. Despite his advanced age (86), he continues to participate in exhibitions and competitions. Wiklendt takes photographs of architecture, landscapes and impact of human activity on landscape and he cultivates reportage and creative photography, which he calls chemophotography.

Iwona Wojtycza-Fronckiewicz

The artist was born in Brzeg, where she lives and works, running a photographic studio with her husband. Iwona Wojtycza-Fronckiewicz graduated from Olga Szwaigier's "Voice Laboratory" School in Kraków, then the Pho-Bos School of Photography (2001) and AFA College of Photography in Wrocław (2003). She graduated from the University of Zielona Góra in 2006, obtaining a Master of Arts degree in photography. The artist participated in individual exhibitions in Poland and abroad. She has been a ZPAF member since 2007.

She considers photography to be an area of thought and a search of beauty in a seemingly banal and uninteresting space.

www.wojtycza-fronckiewicz.pl

Wojciech Zawadzki

Born in 1950, Zawadzki has been involved in photography since the 1970s. The artist had a strong influence on the creation of the movements of "elementary photography" (1970s) and "pure photography" (1980s). Zawadzki is a curator of the Korytarz ("Corridor") Gallery in the cultural centre of Jelenia Góra as well as a photography lecturer at the College of Photography in Zielona Góra and the College of Photography in Warsaw, a principal and lecturer at the two-year School of Photography of Jelenia Góra, and a lecturer at the "Square" International Forum of Photography in Wrocław. He also gave several lectures abroad, e.g. in Denmark. Since 1978 Zawadzki has held many individual exhibitions in Poland and abroad, for instance at the Image Gallery

in Aarhus (Denmark), Foto-Medium-Art Gallery in Wrocław, The Small Gallery of the Centre for Contemporary Art in Warsaw, "Pusta" Gallery in Katowice, "pf" Gallery in Poznań, B&B Gallery in Bielsko-Biała, BWA in Jelenia Góra and BWA in Kielce. In the years 1998-2008 he created two large, original, individual exhibitions that were shown in the most important galleries in Poland: *My America* and *11 Olszewskiego Street*. Zawadzki participated in dozens of collective exhibitions such as Biennale of Photography in Poznań, Around photography – Polish photography 1990-2000, Contacts (all editions since 1989), Signs of the times. In 2010 he received a Medal of Distinguished Service for the Polish Culture awarded by the Polish Minister of Culture and National Heritage. His works can be found in the collections of the Museum of Art in Łódź, National Museum in Wrocław, "Modern Art" Museum in Hünfeld (Germany) and the Silesian Collection of Modern Art.

Waldemar Zieliński

Associated with Bystrzyca Kłodzka, Oleśnica and Wrocław, Zieliński graduated from the University of Wrocław in 1979, majoring in experimental physics, and in 2000 from the University of Fine Arts in Poznań majoring in photography. Zieliński is a member of ZPAF and the Association of Historians of Photography in Warsaw. Since 1978, he regularly takes part in numerous collective exhibitions and also pursues his individual projects such as: *Moje fascynacje historią fotografii* (My fascination with the history of photography), Bystrzyca Kłodzka 2012, *Silent Photographs*, Wrocław 2007, *Znaki. Ślady* (Signs. Traces), Wrocław 2004-2005, *Pejzaże możliwe* (Possible landscapes), Wrocław 2002, *Taśmy na koniec wieku* (Tapes at the end of the century), Bystrzyca Kłodzka 1999, *Cienie rusz cienie* (Shadows move shadows), Wrocław 1993-1997, *Mój teatr lalek* (My puppetry), Kłodzko 1993, *Tłuste plamy* (Oily stains), Kłodzko 1992. Zieliński also teaches and writes about the history of photography.

Podziękowania / Acknowledgements for

Wydziałowi Kultury Urzędu Miasta Wrocławia
i Panu Jarosławowi Brodzie — Dyrektorowi Wydziału Kultury
za wsparcie działalności Okręgu Dolnośląskiego
Związku Polskich Artystów Fotografików.

Współpraca przy organizacji wystawy / Cooperation at the organization of the exhibition

Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu / The Culture and Art Centre in Wrocław
Rynek-Ratusz 24, 50-101 Wrocław
Tel. +48 71 3442864, faks +48 71 3442865
e-mail: okis@okis.pl, www.okis.pl
Dyrektor / Director: Igor Wójcik

Zadanie publiczne dofinansowane przez Miasto Wrocław

Wrocław miasto spotkań

Zarząd oraz członkowie Okręgu Dolnośląskiego
Związku Polskich Artystów Fotografików dziękują za poparcie
działalności twórczej Związku, upowszechniania, popularyzacji
oraz dokumentacji dokonań w dziedzinie fotografii artystycznej.

Konto:

84 1090 1522 0000 0000 5206 9505

Okręg Dolnośląski Związku Polskich Artystów Fotografików
50-327 Wrocław, ul. Św. Marcina 4

ISBN 978-83-908442-8-2